

IV

(Informācija)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTA INFORMĀCIJA

REVĪZIJAS PALĀTA

ĪPAŠAIS ZIŅOJUMS Nr. 8/2007

par administratīvu sadarbību pievienotās vērtības nodokļa jomā,
ar Komisijas atbildēm

(saskaņā ar EK Līguma 248. panta 4. punkta otro apakšpunktu)

(2008/C 20/01)

SATURS

	Punkts	Lappuse
GLOSĀRIJS		3
KOPSAVILKUMS	I.–VII.	5
IEVADS	1.–11.	6
Revīzijas pamats	1.–11.	6
REVĪZIJAS TVĒRUMS UN PIEEJA	12.–17.	8
APSVĒRUMI	18.–93.	8
Informācijas apmaiņa starp dalībvalstīm pēc pieprasījuma	18.–49.	8
Sadarbības intensitāte	19.–23.	8
Atbilžu savlaicīgums	24.–42.	9
Atbilžu kvalitāte	43.–49.	12
Informācijas apmaiņa bez iepriekšēja pieprasījuma	50.–56.	13
PVN Informācijas apmaiņas sistēma (VIES)	57.–70.	14
Datu savlaicīga iesniegšana	60.–61.	14
Datu pareizība un pieejamība	62.–65.	14
Tirgotāju veiktās PVN numuru pārbaudes	66.–68.	15
VIES (VIES II) sistēmas funkcionalitātes uzlabojumi	69.–70.	15
Instrumenti daudzpusējās pārbaudes pieejas veicināšanai	71.–77.	15
Nodokļu amatpersonu atrašanās citās dalībvalstīs	71.–72.	15
Vienlaicīgās un daudzpusējās pārbaudes	73.–77.	16

	<i>Punkts</i>	<i>Lappuse</i>
Administratīvās sadarbības veicināšana un novērtēšana, ko veic Komisija	78.–83.	17
Citi šķēršļi efektīvai sadarbībai	84.–93.	17
Nav kopēju noteikumu par PVN identifikācijas numura anulēšanu	85.–87.	17
Grūtības pārrobežu tiesas procesa ierosināšanā	88.–91.	17
Nepietiekama PVN krāpšanas gadījumu uzskaitē un analīze	92.–93.	18
SECINĀJUMI UN IETEIKUMI	94.–112.	18
Secinājumi	94.–103.	18
Ieteikumi	104.–112.	19
Komisijas atbildes		20

GLOSĀRIJS

Administratīvā sadarbība – informācijas apmaiņa starp dalībvalstīm, kurās ieņēmumu dienesti sniedz savstarpēju palīdzību un sadarbojas ar Komisiju, lai nodrošinātu pareizu PVN piemērošanu preču piegādei un pakalpojumu sniegšanai, preču iegādei Kopienas iekšienē un preču importam saskaņā ar Padomes 2003. gada 7. oktobra Regulu (EK) Nr. 1798/2003 (1). Parasti dalībvalstis apmainās ar tādu informāciju, kas tām varētu palīdzēt pareizi aprēķināt PVN, tostarp jebkuru informāciju par īpašiem gadījumiem. Šāda informācijas apmaiņa notiek gan pēc iepriekšēja pieprasījuma, gan bez tā. Šis noteikums ir saskaņā ar EK Līguma 93. pantu, kurā noteikts, ka Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, ar vienprātīgu lēmumu pieņem noteikumus par tiesību aktu saskaņošanu attiecībā uz apgrozījuma nodokļiem tiktāl, ciktāl tāda saskaņošana ir vajadzīga, lai nodrošinātu iekšējā tirgus izveidi un darbību.

“Karuseļveida” krāpšana – sk. “trūkstošais tirgotājs”.

Kopējā pievienotās vērtības nodokļa (PVN) sistēma – kopējās PVN sistēmas princips ir piemērot vispārēju nodokli par patēriņu, kas ir tieši proporcionāls preču un pakalpojumu cenai saskaņā ar Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvu 2006/112/EK (2). Piemēram, dalībvalstīm jānosaka vismaz 15 % PVN pamatlīdzekle un vismaz 5 % samazinātā PVN likme. Katrā tirdzniecības ķēdes posmā pārdevējs prasa PVN par pārdotajām precēm, bet šo nodokļa summu, atskaitot PVN, kas samaksāts par uzņēmējdarbības vajadzībām veiktajiem iepirkumiem, ir parādā administrācijai. Minētais process turpinās līdz galapatērētājam, kurš maksā PVN par visu pirkuma vērtību. Preču pārdevējs no patērētāja iekasēto PVN maksā nodokļu iestādēm. Ja tirgotājs preces piegādā Kopienas iekšienē, viņam ir tiesības saņemt PVN atmaksu par preču nosūtīšanu tirgotājam citā dalībvalstī. Tādējādi PVN par darījumu ir jāmaksā tirgotājam saņēmēja dalībvalstī pēc tajā spēkā esošās likmes.

Fiscalis – Kopienas daudzgadu rīcības programma nodokļu sistēmu darbības uzlabošanai iekšējā tirgū, piemērojot saka-ru un informācijas apmaiņas sistēmas, daudzpusējas pārbaudes, personāla apmaiņu, seminārus un citus mācību pasākumus. Lēmums par *Fiscalis* (3) aptver ne tikai pievienotās vērtības nodokli, bet arī akcīzes nodokļus spirtam, tabakas izstrādājumiem un minerāļvielām, ienākumu un kapitāla nodokļus, kā arī apdrošināšanas prēmiju nodokļiem. Paredzētā kopējā finansējuma summa no 2003. līdz 2007. gadam bija 67,3 miljoni EUR.

Kopsavilkuma paziņojums – paziņojums, ko iesniedz ikviens ar nodokli apliekama persona, kurai ir PVN identifikācijas numurs un kura veic preču piegādi Kopienas iekšienē. Kopsavilkuma paziņojumu sagatavo par katru kalendāro ceturksni, un tajā sniedz informāciju par to preču kopējo vērtību, kas piegādātas katram pircējam citās dalībvalstīs; pircēju sarakstā iekļauj pēc to PVN identifikācijas numura.

Trūkstošais tirgotājs – kā PVN maksātājs reģistrēts tirgotājs, kurš, iespējams, krāpnieciskā nolūkā faktiski vai fiktīvi iegādājies preces vai pakalpojumus, nemaksājot PVN, un pārdod šīs preces vai pakalpojumus ar PVN, taču nenomaksā iekasēto PVN attiecīgajai valsts nodokļu iestādei. Trūkstošā tirgotāja pircēji var būt vai nu *bona fide* tirgotāji, vai arī krāpšanā iesaistītas personas. Pircēji no nodokļu iestādēm var pieprasīt PVN atmaksu par trūkstošajam tirgotājam samaksāto PVN. Ja vienas un tās pašas preces regulāri cirkulē starp dalībvalstīm, tad šādu krāpšanu sauc par karuseļveida krāpšanu. Šādi krāpšanas mehānismi var būt ļoti komplicēti un tajos piedalās trūkstošie tirgotāji vairākās dalībvalstīs, tādējādi radot zaudējumus visu iesaistīto dalībvalstu finanšu interesēm

Nodokļa maksātājs – visas personas, kas patstāvīgi jebkurā vietā veic jebkuru saimniecisku darbību neatkarīgi no šīs darbības mērķa un rezultāta.

SCAC – Administratīvās sadarbības pastāvīgā komiteja – regulatīva komiteja, kas izveidota saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1798/2003 44. pantu, lai palīdzētu Komisijai šajā regulā noteiktajos jautājumos. To veido dalībvalstu pārstāvji, bet Komisijas pārstāvis ir tās priekšsēdētājs. Komiteja lēmumus pieņem pēc balsu vairākuma principa saskaņā ar EK Līguma 205. panta 2. punktu (kvalificēts balsu vairākums). Komitejas sanāksmes parasti notiek divreiz gadā.

PVN – sk. kopējā pievienotās vērtības nodokļa sistēma.

PVN pašu resursi – 2006. gadā bija 17,2 miljardi EUR, un tie veidoja 15,8 % Kopienas ieņēmumu. PVN pašu resursus aprēķina, pamatojoties uz harmonizētu PVN bāzi (t. i., PVN bāzi, kura koriģēta atbilstoši visām dalībvalstīs piemērotajām īpašajām atkāpēm un iespējām). Tāpēc dalībvalstu PVN pašu resursu iemaksas ES budžetā neietekmē dažādas spēkā esošās PVN likmes vai atkāpes. Lai aprēķinātu PVN pašu resursus, sākotnēji nosaka kopējos tīros PVN ieņēmumus, kurus katra dalībvalsts iekasējusi konkrētajā gadā. Ja nodokļu nemaksāšanas vai krāpšanas dēļ iekasē mazāk PVN, parasti samazinās arī PVN pašu resursi, kas iemaksāti Kopienas budžetā, izņemot gadījumus, kā tas ir dažās dalībvalstīs, kad izmantojamās aprēķinu bāzes nepārsniedz 50 % no NKI.

(1) OV L 264, 15.10.2003., 1. lpp.

(2) OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp.

(3) Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 3. decembra Lēmums Nr. 2235/2002/EK, ar ko pieņem Kopienas programmu, lai uzlabotu iekšējā tirgus nodokļu sistēmu darbību (*Fiscalis* programmu 2003.–2007. gadam) (OV L 341, 17.12.2002., 1. lpp.).

PVN reģistrācijas numurs – individuāls numurs, kuru piešķir katram nodokļu maksātājam, kura nodoms ir veikt preču vai pakalpojumu piegādi vai preču iegādi uzņēmējdarbības nolūkos. Katrs reģistrācijas numurs sākas ar diviem burtiem, pēc kā nosaka dalībvalsti, kura šo numuru izdevusi.

VIES – PVN Informācijas apmaiņas sistēma (VIES) ir elektronisks tīkls informācijas pārraidei par dalībvalstīs reģistrēto uzņēmumu PVN identifikācijas numuru derīgumu. Turklāt VIES dalībvalstu administrācijām nodrošina informāciju par to preču piegādi Kopienas iekšienē, kuras atbrīvotas no nodokļiem. Informāciju par PVN reģistrācijas datiem iegūst valstu administrācijas, kuras to pēc tam ievada valstu datubāzēs piekļuvei no attāluma. Tas attiecas arī uz Kopienas iekšienē piegādātajām precēm, kuras deklarētas kopsavilkuma paziņojumā. Šo sistēmu izveidoja, lai kompensētu atceltās muitas formalitātes un pārbaudes.

KOPSAVILKUMS

I. Liela apmēra krāpšana un pievienotās vērtības nodokļa nemaksāšana kropļo vienotā tirgus darbību un apdraud dalībvalstu finanšu intereses un Kopienas budžeta finansēšanu.

II. Lai paātrinātu un nostiprinātu pārrobežu sadarbību starp dalībvalstu iestādēm, 2004. gadā stājās spēkā jauni Kopienas tiesību akti, kas galvenokārt paredzēja skaidrāk noteiktas procedūras, visaptverošu informācijas apmaiņu un uzlabotu tiešo saziņu starp vietējām nodokļu iestādēm.

III. Palātas revīzijas mērķis bija noteikt, vai informācijas apmaiņa starp dalībvalstīm notiek savlaicīgi un efektīvi un vai tās pamatā ir pienācīgas procedūras un atbilstīgas administratīvas struktūras.

IV. Revīzijas rezultāti liecina, ka informācijas apmaiņa starp dalībvalstīm var tām palīdzēt pareizi aprēķināt nodokļus, kā arī novērst un konstatēt krāpšanu.

V. Tomēr Palāta konstatēja, ka:

- a) netiek pietiekami izmantotas jaunās iespējas, lai uzlabotu un paātrinātu sadarbību, un ne visas dalībvalstis ir izveidojušas atbilstīgas administratīvas struktūras un/vai operatīvas procedūras efektīvas sadarbības nodrošināšanai;
- b) puse no informācijas apmaiņas pēc pieprasījuma nav notikusi noteiktajos paredzētajā laikā, bet paziņojumi par novēlotu atbildi vai pagaidu atbildes iesniegta reti;
- c) novēlotas atbildes konstatētas visās dalībvalstīs, tomēr to biežums dalībvalstu starpā būtiski atšķiras. Dažreiz ir būtiskas atšķirības starp vienas dalībvalsts deklarēto saņemto pieprasījumu skaitu un citas dalībvalsts deklarēto izsūtīto pieprasījumu skaitu šai dalībvalstij;
- d) nav pienācīgi izstrādāta pamatsistēma informācijas apmaiņai bez iepriekšēja pieprasījuma un spontāni sniegto informāciju ne vienmēr izmanto sistemātiski;
- e) tas, ka pašreizējā pievienotās vērtības informācijas apmaiņas sistēmā (VIES) dati ir pieejami ar novēlošanos un ka tiem trūkst ticamības, palielina risku, ka krāpšanas un nodokļu nemaksāšanas gadījumi netiek atklāti.

VI. Lai dalībvalstis varētu sniegt efektīvu savstarpēju palīdzību, vajadzīga intensīvāka un ātrāka sadarbība, biežāki tiešie kontakti starp vietējiem ieņēmumu dienestiem, kā arī labāka uzraudzība.

VII. Steidzami jānovērš VIES sistēmas nepilnības, piemēram, ievērojami jāsaīsina termiņi datu vākšanai un jāpaplašina tiešā pieeja datiem, lai nodrošinātu daudzpusējas konsultācijas.

IEVADS

Revīzijas pamats

1. Krāpšana un izvairīšanās no pievienotās vērtības nodokļa (PVN) maksāšanas kropļo godīgu konkurenci vienotā tirgū un samazina dalībvalstu nodokļu ieņēmumus. Padome vērs uzmanību uz to ⁽¹⁾, ka pret šāda veida krāpšanu ir jācīnās efektīvi un pārliecināti godīgu uzņēmēju un dalībvalstu budžetu labā. Lai papildinātu valstu centienus, Padome 2006. gada 28. novembrī nolēma, ka Kopienas līmenī nekavējoties jāizstrādā krāpšanas apkarošanas stratēģija nodokļu krāpšanas novēršanai.

2. Tā kā PVN nemaksāšana un krāpšana palielina vajadzību pēc pašu resursiem no dalībvalstu nacionālā kopieņēmuma (NKI), tā ietekmē arī Eiropas Savienības budžeta finansēšanu. NKI resursi ir paredzēti bilances slēgšanai, lai segtu kopējos izdevumus, kurus nesedz citi resursi. Tāpēc PVN krāpšanas radītie zaudējumi ietekmē pašu resursu sistēmas vispārējo līdzsvarotību, kā to paredzējis Kopienas likumdevējs ⁽²⁾. Tā kā PVN un NKI resursu aprēķināšanas kritēriji ir atšķirīgi, šie zaudējumi var arī ietekmēt dalībvalstu finansiālo slogu ⁽³⁾, tādējādi apdraudot taisnīguma principu.

3. Lai gan pētījumi par PVN krāpšanas un nemaksāšanas apmēru nav veikti visās dalībvalstīs, dažas aplēses ir publicētas. Saskaņā ar Starptautiskās PVN asociācijas ⁽⁴⁾ aplēsēm PVN zaudējumi visā Eiropas Savienībā svārstās starp 60 un 100 miljardiem EUR gadā. Pēc Ieņēmumu un muitas administrācijas [*HM Revenue and Customs (HMRC)*] aplēsēm tikai Apvienotajā Karalistē vien 2005.–2006. nodokļu gadā PVN ieņēmumu zaudējumi bija 18,2 miljardi EUR ⁽⁵⁾. Finanšu ministrija Vācijā publicējusi ⁽⁶⁾ kāda pētījuma rezultātus, kurā aprēķināts, ka 2005. gadā PVN zaudējumi bija 17 miljardi EUR.

4. Lielākoties PVN nemaksāšana ir saistīta ar nedeklarētām saimnieciskām darbībām ("ēnu ekonomiku"). Tomēr ievērojama daļa šādu gadījumu ir sekas PVN piemērošanas kārtībai,

kuru pieņēma 1993. gadā, kad tika izveidots vienotais tirgus. Preces, kas piegādātas tirdzniecībai Kopienas iekšienē, ir atbrīvotas no PVN. Tādējādi PVN jāmaksā tajā dalībvalstī, kurā preces tiek nogādātas. Šāda kārtība var veicināt PVN nemaksāšanu gan piegādātāja, gan saņēmēja valstī. Nodokļu nemaksāšanu iedala trīs pamatgrupās:

- a) deklarē Kopienas iekšienē veiktās piegādes, bet patur pārdozamās preces vietējā tirgū un nepiemēro PVN;
- b) nenomaksā PVN pēc preču piegādes saņēmēja dalībvalstī;
- c) trūkstošā tirgotāja krāpšana ⁽⁷⁾.

Krāpšanas mehānismi bieži ir komplicēti un skar vairākas dalībvalstis, kā arī iesaista daudzus uzņēmumus. Piemēram, 2007. gada martā ⁽⁸⁾ *Eurojust* ziņoja par starptautisku PVN karuseļveida krāpšanas gadījumu 2,1 miljarda EUR apmērā ar 18 dalībvalstu iesaistīšanos. Saskaņā ar *HMRC* sniegto informāciju ⁽⁹⁾ Apvienotajā Karalistē vien no 3 līdz 4,5 miljardiem EUR lielu zaudējumu 2005.–2006. gadā var attiecināt uz tā saucamajiem trūkstošā tirgotāja PVN krāpšanas gadījumiem Kopienas iekšienē.

5. Kaut gan preču kustība pāri iekšējām robežām ir brīva, robežas vēl joprojām ievērojami kavē valstu ieņēmumu dienestu darbu. Ja tirgotājs veic preču piegādi Kopienas iekšienē, viņam ir tiesības saņemt ieguldītā PVN atmaksu. PVN ir jāmaksā tirgotājam saņēmēja dalībvalstī. Tāpēc, lai apmainītos ar informāciju parreizai PVN aprēķināšanai, ir vajadzīga sadarbība starp dalībvalstu iestādēm. Kopējo informācijas apmaiņas sistēmu dalībvalstīs nosaka Padomes 2003. gada 7. oktobra Regula (EK) Nr. 1798/2003 par administratīvu sadarbību pievienotās vērtības nodokļu jomā ⁽⁹⁾ (turpmāk tekstā saukta "Regula"), kura stājās spēkā 2004. gada 1. janvārī un ar kuru atceļ Regulu (EEK) Nr. 218/92 ⁽¹⁰⁾. Regulā ir izklāstīti nosacījumi, saskaņā ar kuriem ieņēmumu dienesti dalībvalstīs sadarbojas gan savā starpā, gan ar Komisiju. Regulā nav noteikts aizliegums par plašāku savstarpēju palīdzību saskaņā ar citiem tiesību aktiem, tostarp divpusējiem vai daudzpusējiem nolīgumiem. Ja dalībvalstis noslēdz papildu divpusējus nolīgumus par administratīvu sadarbību, tām nekavējoties jāinformē Komisija un citas dalībvalstis.

⁽¹⁾ Ekonomikas un finanšu padomes 2007. gada 5. jūnija secinājumi.
⁽²⁾ Padomes 2000. gada 29. septembra Lēmums 2000/597/EK, Euratom par Eiropas Kopienu pašu resursu sistēmu (OV L 253, 7.10.2000., 42. lpp.).
⁽³⁾ Sk. 10. punktu Palātas Atzinumā Nr. 4/2005 par priekšlikumu Padomes Lēmumam par Eiropas Kopienu pašu resursu sistēmu un par priekšlikumu Padomes Regulai par pasākumu īstenošanu budžeta līdzsvarotības korekcijai saskaņā ar Padomes (...) Lēmuma 4. un 5. pantu par Eiropas Kopienu pašu resursu sistēmu (OV C 167, 7.7.2005., 1. lpp.).
⁽⁴⁾ "PVN krāpšanas apkarošana Eiropas Savienībā – turpmāka rīcība", Starptautiskā PVN asociācija, 2007. gada marts.
⁽⁵⁾ Netiešo nodokļu zaudējumu mērījumi – 2006. gads, *HM Revenue & Customs*, 2006. gada decembris.
⁽⁶⁾ *Monatsbericht des BMF* – 2006. gada janvāris, 45. lpp.

⁽⁷⁾ Sk. glosāriju.

⁽⁸⁾ *Eurojust* 2007. gada 13. marta preses relize.

⁽⁹⁾ OV L 264, 15.10.2003., 1. lpp.

⁽¹⁰⁾ OV L 24, 1.2.1992., 1. lpp.

6. Kad Regula tika pieņemta 2003. gada oktobrī, Padome paziņoja ⁽¹⁾, ka līdz šai dienai administratīvās sadarbības pasākumi ir izmantoti nepilnīgi. Padome aicināja veikt intensīvāku informācijas apmaiņu, lai efektīvāk apkarotu krāpšanu.

7. Regulā paredzēti šādi trīs informācijas apmaiņas veidi (sk. 1. zīmējumu):

- informācijas apmaiņa caur VIES elektronisko datubāzi. Dalībvalstīm ir jāievada informācija par tirgotājiem piešķirtajiem PVN reģistrācijas numuriem un šo tirgotāju deklarētajām preču piegādēm Kopienas iekšienē. Tādējādi citas dalībvalstis var izmantot datubāzi meklēšanai, lai iegūtu šāda veida informāciju un salīdzinātu to ar savu tirgotāju deklarācijām;
- sīkākas informācijas apmaiņa pēc īpaša pieprasījuma, piemēram, ja par darījumu radušās aizdomas pēc informācijas saņemšanas no VIES un/vai pēc riska analīzes rezultātiem;
- informācijas apmaiņa bez iepriekšēja pieprasījuma, piemēram, ja dalībvalstij ir pamats domāt, ka citā dalībvalstī noticis PVN tiesiskā regulējuma pārkāpums.

8. Saskaņā ar Regulu informācijas apmaiņa galvenokārt notiek ar centrālo koordinācijas biroju (CKB) starpniecību. Katrai dalībvalstij ir jāizvēlas viens CKB, kuram uzticēta galvenā atbildība par saziņu ar citām dalībvalstīm. Kompetenci par tiešu informācijas apmaiņu ar citām dalībvalstīm papildus var deleģēt arī citiem departamentiem vai atsevišķām amatpersonām.

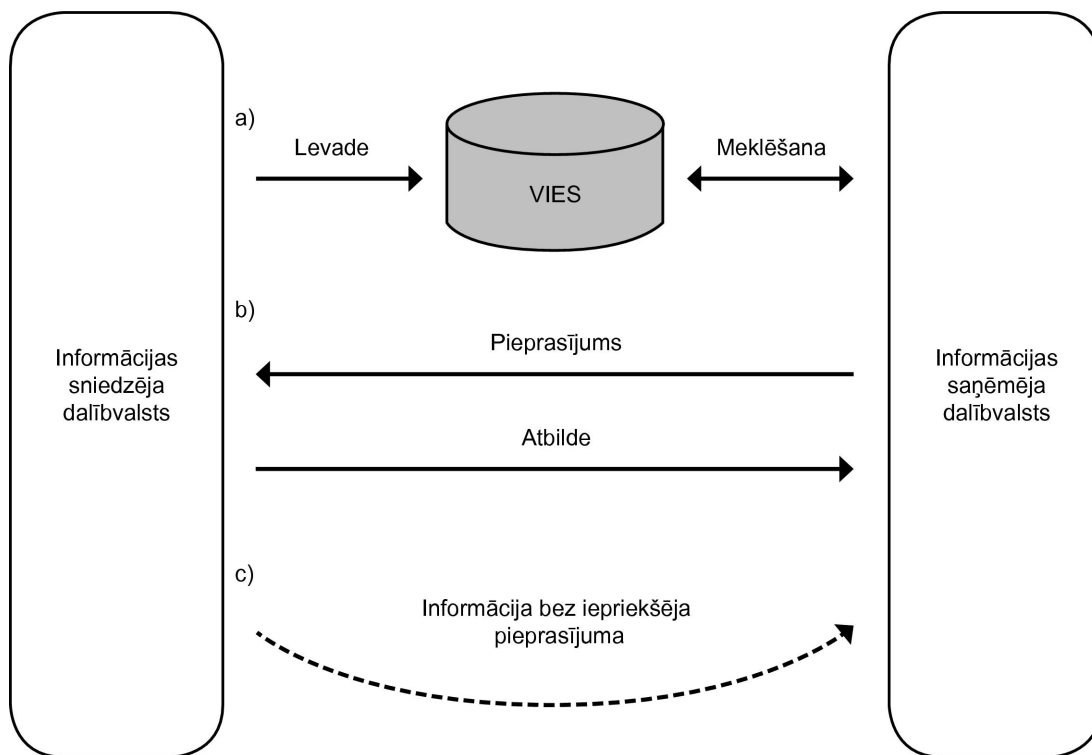
9. Regulā arī paredzēti noteikumi pārbaudēm, kuras notiek vienlaicīgi divās vai vairākās dalībvalstīs, un atļauts nodokļu amatpersonām atrasties citās dalībvalstīs, piemēram, lai piekļūtu šajās valstīs esošajai dokumentācijai vai piedalītos veicamās pārbaudēs.

10. Tāpat Regulā noteikta Komisijas loma veicināt un novērtēt administratīvo sadarbību starp dalībvalstīm. Šo uzdevumu veikt Komisijai palīdz komiteja, kuru veido dalībvalstu pārstāvji – Administratīvās sadarbības pastāvīgā komiteja (ASPK).

11. Turklāt Regula un Lēmums Nr. 2235/2002/EK par *Fiscalis* programmu ir tiesiskais pamats Kopienas izdevumiem ⁽²⁾, kuri paredzēti elektronisko sistēmu izveidei un darbības nodrošināšanai informācijas apmaiņai starp valstu pārvaldes iestādēm, daudzpusējām pārbaudēm, mācību semināriem nodokļu amatpersonām, kā arī amatpersonu apmaiņai starp pārvaldes

1. attēls

Informācijas apmaiņas veidi

⁽¹⁾ Sk. Regulas 12. un 13. apsvērumu.

⁽²⁾ Sk. Eiropas Savienības vispārējā budžeta 2007. finanšu gadam III iedaļas 14 05. nodaļu – Nodokļu politika (OV L 77, 16.3.2007., 776./777. lpp.).

iestādēm. Paredzētā kopējā finansējuma summa no 2003. līdz 2007. gadam bija 67,3 miljoni EUR.

REVĪZIJAS TVĒRUMS UN PIEEJA

12. Palātas revīzijas mērķis bija noteikt, vai informācijas apmaiņa dalībvalstu starpā tiek veikta savlaicīgi un efektīvi un vai administratīvās sadarbības pamatā ir pienācīgas procedūras un atbilstīgas administratīvās struktūras. Revīzijā pārbaudīja šādus aspektus:

- informācijas apmaiņu pēc pieprasījuma,
- informācijas apmaiņu bez iepriekšēja pieprasījuma,
- informāciju caur VIES datubāzi,
- instrumentus daudzpusējo pārbažu pieejas veicināšanai un
- administratīvās sadarbības veicināšanu un novērtēšanu, ko veic Komisija.

13. Palāta 2006. gadā apmeklēja CKB septiņās dalībvalstīs ⁽¹⁾. Pārbaudīja paraugu ar 420 informācijas apmaiņas gadījumiem pēc pieprasījuma, kurus šīs dalībvalstis bija vai nu nosūtījušas, vai saņēmušas 2005. gadā, kā arī novērtēja atbilžu laicīgumu un kvalitāti. Tomēr konkrētu nodokļu aprēķinu pareizība revīzijā netika pārbaudīta.

14. Revīzijas komandējumus veica saskaņā ar Līguma 248. panta 3. punktu, kurā noteikts, ka revīzijas veic vajadzības gadījumā telpās, kas pieder jebkurai struktūrai, kura Kopienas vārdā dalībvalstīs pārvalda ieņēmumus un izdevumus, tostarp tādu fizisku vai juridisku personu telpās, kas saņem budžeta līdzekļus. Tomēr Vācijas Finanšu ministrija iebilda pret Palātas pieprasījumu veikt revīziju un pauda uzskatu, ka šādai revīzijai nav tiesiska pamata. Tāpēc šā ziņojuma apsvērumi saistībā ar Vāciju ir pamatoti ar konstatējumiem no revīzijas komandējumiem citās dalībvalstīs, kā arī informāciju, kura iegūta revīzijas komandējumos Komisijā un publiski pieejamos ziņojumos.

15. No šā parauga atlasītajos 23 gadījumos ⁽²⁾ Palāta aicināja dalībvalstis sniegt sīkākus paskaidrojumus par to, kā vietējās nodokļu iestādes, kuras bija iesniegušas pieprasījumus, veica pēcpārbaudi apmaiņā iegūtajai informācijai.

⁽¹⁾ Revīzijas komandējumi veikti uz Apvienoto Karalisti, Franciju, Itāliju, Luksemburgu, Nīderlandi, Poliju un Slovēniju.

⁽²⁾ Vācija – 4 gadījumi; Beļģija, Francija un AK – 3 gadījumi; Austrija, Īrija un Nīderlande – 2 gadījumi; Somija, Ungārija, Itālija un Polija – 1 gadījums. Līdz šim Francija un Vācija nav sniegušas atbildes uz Palātas pieprasījumu.

16. Komisijā veica attiecīgo departamentu darbības pārbaudi un tostarp pārskatīja *Fiscalis* programmas pārvaldību. Izskatīja arī Administratīvās sadarbības pastāvīgās komitejas darbību.

17. Darbā izmantoja arī dalībvalstu to revīzijas iestāžu ziņojumus un darba rezultātus, kuras veikušas līdzīgas revīzijas. Tāpat veica pēcpārbaudi Palātas iepriekšējos ziņojumos ⁽³⁾ formulētajiem jautājumiem.

APSVĒRUMI

Informācijas apmaiņa starp dalībvalstīm pēc pieprasījuma

18. Regulas 5. pantā izklāstīti noteikumi par dalībvalstu informācijas apmaiņu pēc pieprasījuma. Principā var pieprasīt visu informāciju, kas varētu palīdzēt pareizi aprēķināt PVN, tostarp jebkuru informāciju par īpašiem gadījumiem. Lai iegūtu informāciju, kuru pieprasījusi nodokļu pārvaldes iestāde citā dalībvalstī, pieprasījuma saņēmējai iestādei ir jārikojas tāpat, kā tā rīkotos pati.

Sadarbības intensitāte

19. Kopš Regulas stāšanās spēkā 2004. gada 1. janvārī informācijas pieprasījumu skaits ir pieaudzis par 62 %. Tas palielinājies no 18 162 pieprasījumiem 2003. gadā līdz 29 381 pieprasījumam 2006. gadā.

Paplašināšanās ir galvenais informācijas apmaiņas pieauguma cēlonis

20. Tomēr Komisijai iesniegto dalībvalstu rādītāju ⁽⁴⁾ analīze liecina, ka šis pieaugums galvenokārt saistīts ar paplašināšanos ⁽⁵⁾, un ES-15 valstu iesniegto pieprasījumu skaits 2005. un 2006. gadā salīdzinājumā ar 2004. gada līmeni ir samazinājies (sk. 1. tabulu).

⁽³⁾ Īpašais ziņojums Nr. 9/98 par Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzību saistībā ar PVN Kopienas iekšējā tirdzniecībā (OV C 356, 20.11.1998., 1. lpp.) un 2001. gada pārskata 1.45. līdz 1.55. punktu (OV C 295, 28.11.2002., 9. lpp.).

⁽⁴⁾ Dati par 2006. gadu joprojām ir provizoriski.

⁽⁵⁾ No ES-15 uz ES-25 2004. gada 1. maijā.

1. tabula

Informācijas apmaiņas pieprasījumu skaits (saskaņā ar pieprasītājām dalībvalstīm)

Gads	Pieprasījumi informācijas apmaiņai, ES-15	Saņemtie vai iesniegtie pieprasījumi, ES-10	Kopējais pieprasījumu skaits
2002	17 059	—	17 059
2003	18 162	—	18 162
2004	21 587	514	22 101
2005	19 649	6 100	25 749
2006	20 533	8 848	29 381

Avots: Dalībvalstu statistika saskaņā ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 1925/2004, revīzijas aprēķini. Statistikas rādītāji par 2006. gadu ir provizoriski.

21. Vairāk nekā 3,3 miljoni tirgotāju visā ES 2006. gadā deklarēja, ka ir veikuši iepirkumus no citām dalībvalstīm. Tas norāda, ka pat saskaņā ar piesardzīgākām aplēsēm, ka katrs no 29 381 informācijas apmaiņas gadījuma pēc pieprasījuma 2006. gadā bijis saistīts ar citu tirgotāju, šādas informācijas apmaiņas iespēja bija zemāka par 0,9 %. Reālā iespēja bija vēl zemāka, jo daudziem uzņēmumiem bija nosūtīti vairāki pieprasījumi.

Nepietiekami daudz tiešo kontaktu starp vietējiem ieņēmumu dienestiem

22. Viens no svarīgajiem iemesliem, kāpēc sadarbība nav kļuvusi intensīvāka, ir tas, ka Regulā paredzētās decentralizācijas iespējas nav pilnībā izmantotas. Kad Regulu pieņēma, Padome paziņoja ⁽¹⁾, ka līdz šim nav bijis pietiekami daudz tiešas saziņas starp vietējiem ieņēmumu dienestiem un parasti saziņa notikusi starp centrālajiem koordinācijas birojiem, un šādas centralizācijas dēļ administratīvās sadarbības pasākumi ir izmantoti nepilnīgi. Padome nolēma, ka jāizstrādā noteikumi, lai uzlabotu tiešo saziņu starp dienestiem.

23. Līdz šim dalībvalstis minēto iespēju nav pilnībā izmantojušas. Tikai dažas dalībvalstis ⁽²⁾ ir deleģējušas atbildību teritoriālajiem dienestiem. Tā kā šāda decentralizācija ir ieviesta tikai nedaudzās dalībvalstīs, tās pozitīvā ietekme nav pilnīga, jo lielākajā daļā citu dalībvalstu nav decentralizētās sadarbības partneru.

⁽¹⁾ Sk. Regulas 12. apsvērumu.

⁽²⁾ Somijā un Francijā šo atbildību sistemātiski un pilnībā deleģē reģionālajiem ieņēmumu dienestiem.

Atbilžu savlaicīgums

Uz pusi pieprasījumu atbildēts novēloti

24. Efektīvas sadarbības pamatā ir ātra atbilžu sniegšana uz informācijas pieprasījumiem. Šādi iespējams nekavējoties identificēt negodīgus uzņēmumus un aizkavēt PVN krāpšanā iegūto labumu slēpšanu. Tādēļ Regulā noteikta prasība dalībvalstīm veikt informācijas apmaiņu, cik vien ātri iespējams un ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc pieprasījuma saņemšanas dienas. Ja pieprasījuma saņēmējas iestādes rīcībā šāda informācija jau ir, termiņu samazina līdz vienam mēnesim.

25. Dalībvalstu iesniegtā statistika par 2006. gadu rāda, ka uz gandrīz 50 % pieprasījumu nebija atbildēts noteiktajā termiņā. Šis rādītājs ir pat augstāks nekā 2005. gadā, kad novēloto atbilžu īpatsvars sasniedza 42 %.

26. Novēlotas atbildes konstatētas visās dalībvalstīs, tomēr to biežums dalībvalstu starpā būtiski atšķiras. 2006. gadā divās dalībvalstīs ⁽³⁾ gandrīz 90 % gadījumu atbildes bija sniegtas noteiktajā termiņā, savukārt astoņās dalībvalstīs ⁽⁴⁾ vairāk nekā 50 % gadījumu bija sniegtas novēlotas atbildes (sk. 2. tabulu).

⁽³⁾ Lietuva un Slovēnija.

⁽⁴⁾ Čehija, Dānija, Spānija, Francija, Itālija, Luksemburga, Nīderlande un Portugāle.

2. tabula

Novēlotas atbildes dalībvalstīs

	Saņemto pieprasījumu skaits saskaņā ar pieprasījumu iesniedzēju dalībvalsti		Novēloto atbilžu skaits saskaņā ar pieprasījumu iesniedzēju dalībvalsti (pēc 90 dienu termiņa)		Novēlotas atbildes, %	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Beļģija	1 471	1 610	537	604	36,5	37,5
Čehija	409	639	54	347	13,2	54,3
Dānija	679	832	282	511	41,5	61,4
Vācija	6 255	6 929	2 707	3 195	43,3	46,1
Igaunija	132	203	16	44	12,1	21,7
Grieķija	213	318	103	138	48,4	43,4
Spānija	2 837	3 225	1 515	2 028	53,4	62,9
Francija	2 138	2 380	917	1 308	42,9	55,0
Īrija	237	319	96	158	40,5	49,5
Itālija	2 802	2 963	1 786	1 924	63,7	64,9
Kipra	139	285	40	119	28,8	41,8
Latvija	144	403	13	122	9,0	30,3
Lietuva	192	166	13	18	6,8	10,8
Luksemburga	456	576	123	306	27,0	53,1
Ungārija	283	537	82	193	29,0	35,9
Malta	12	29	4	12	33,3	41,4
Nīderlande	2 143	2 588	1 171	1 597	54,6	61,7
Austrija	885	1 092	145	289	16,4	26,5
Polija	588	772	80	308	13,6	39,9
Portugāle	506	514	288	404	56,9	78,6
Slovēnija	96	118	9	15	9,4	12,7
Slovākija	316	509	40	129	12,7	25,3
Somija	179	177	25	44	14,0	24,9
Zviedrija	395	416	118	109	29,9	26,2
Apvienotā Karaliste	2 242	1 781	526	643	23,5	36,1
Kopā	25 749	29 381	10 690	14 565	41,5	49,6

Avots: Dalībvalstu statistika saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1925/2004, revīzijas aprēķini.
Statistikas rādītāji par 2006. gadu ir provizoriski.

27. Statistika liecina, ka to gadījumu skaits, kad ir ievērots atbilžu iesniegšanas termiņš viena mēneša laikā, ir samazinājies no 2 154 gadījumiem 2004. gadā līdz 1 885 gadījumiem 2006. gadā. Tas nozīmē, ka salīdzinājumā ar kopējo pieprasījumu skaitu savlaicīgu atbilžu procentuālā daļa ir samazinājusies no 9,7 % 2004. gadā līdz 6,4 % 2006. gadā.

28. Turklāt dažās apmeklētajās dalībvalstīs konstatēja, ka uz vairākiem pieprasījumiem nebija atbildēts gadu vai ilgāk. Piemēram, revīzijā Itālijā 2006. gada maijā Palāta konstatēja, ka no 2004. gada pēdējos četros mēnešos saņemtajiem pieprasījumiem vien uz 182 pieprasījumiem nebija sniegtas atbildes. Apvienotajā Karalistē 2006. gada sākumā uz 121 pieprasījumu nebija atbildēts vēl no 2003. un 2004. gada.

Nepietiekami daudz pagaidu atbilžu

29. Regulā ir skaidri noteikts, ka, ja pieprasījuma saņēmēja iestāde uz pieprasījumu nevar atbildēt līdz termiņa beigām, tā par

to rakstiski informē pieprasījuma iesniedzēju iestādi un norāda iemeslus un laiku, kad tā varētu sniegt atbildi. Tomēr iepriekšēju brīdinājumu par iespējamo novēlošanos sniedz reti. Paziņojumi par novēlotām atbildēm bija nosūtīti trijos no 57 šādiem Palātas izskatītiem gadījumiem.

30. Dalībvalstu statistika par 2006. gadu rāda, ka tikai 5 % visu kavēšanās gadījumu (737 no 14 565 novēlotām atbildēm) par to bija paziņots pieprasījumu iesniedzējam iestādēm. Ja minēto paziņojumu nenosūta, pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts nevar zināt, ka atbilde aizkavēsies, un izvēlēties alternatīvu rīcību.

31. Turklāt revīzijā konstatēja tikai dažus gadījumus, kad pieprasījumu saņēmēja iestāde bija sniegusi daļu no tās rīcībā jau

esošas un tādējādi ātrpieejamas informācijas, kura pēc nodokļu pārbaudes apmeklējumiem papildināta ar visaptverošu atbildi.

Vietējie ieņēmumu dienesti pieprasījumiem nepiešķir pienācīgu prioritāti

32. Revīzijā atklājās vairāki faktori, kuri negatīvi ietekmē atbilžu savlaicīgumu. Lielākā daļa kavējumu, sniedzot atbildes uz pieprasījumiem, rodas vietējos ieņēmumu dienestos. Mehānismi, kas nodrošinātu, ka vietējie ieņēmumu dienesti piešķir administratīvai sadarbībai tādu pašu prioritāti kā citiem uzdevumiem, ne vienmēr darbojas ⁽¹⁾. Līdzīgs apsvērums ir minēts Dānijas Valsts revīzijas biroja ziņojumā ⁽²⁾. Dānijas muitas un nodokļu iestādes ir noteikušas mērķa rādītājus pieprasījumu apstrādes laika ievērošanai, tomēr revīzijas brīdī pieprasījumi no citu valstu nodokļu iestādēm šajos mērķa rādītājos nebija iekļauti. Saskaņā ar Dānijas valsts revīzijas biroja pēcpārbaudes ziņojumu atbildīgā ministrija ir veikusi pasākumus, lai šo problēmu risinātu.

33. Konstatēti vēl vairāki citi faktori, kuri negatīvi ietekmē informācijas pieprasījumu apstrādi, tostarp tas, ka iesniedzējas dalībvalstis nepareizi izmanto informācijas pieprasījumu veidlapas (piem., vienā standarta veidlapā ietverti vairāki pieprasījumi, pārmērīgi aizpildīti veidlapas brīvā teksta lauciņi, elektronisko sarkaru vietā izmantoti citi saziņas līdzekļi), ir neskaidrība par konkrētā pieprasījuma būtību (piem., skaidras informācijas trūkuma, valodas problēmu vai kļūdu dēļ standarta veidlapu izmantošana), kā arī šaubas par dažu pieprasījumu nozīmību dalībvalstīs, kuras šos pieprasījumus saņem.

Uzraudzības sistēmas trūkumi dažās dalībvalstīs

34. Novēlotas atbildes var rasties arī tādēļ, ka dalībvalstīs nav ieviestas pienācīgas uzraudzības un pārvaldības sistēmas, lai savlaicīgi atbildētu uz pieprasījumu.

35. Saņemto pieprasījumu labas pārvaldības piemēri konstatēti Luksemburgā, Polijā, Slovēnijā un Apvienotajā Karalistē, kur CKB nosaka iekšējos termiņus un tos efektīvi uzrauga.

36. Itālijā, kur nebija efektīvi izmantota šim nolūkam CKB ieviestā programmatūra, tika konstatētas kļūdas ievadītajā informācijā un neievadītu datu gadījumi un tādēļ pieprasījumi bija nepareizi pārvaldīti. Atgādinājumi koordinācijas departamentiem CKB bija ieprogrammēti tā, lai brīdinājums parādās tikai desmit dienas pirms termiņa beigām, kad vajadzīgo darbību veikt jau ir par vēlu.

⁽¹⁾ Saskaņā ar Regulas 5. panta 4. punktu, lai iegūtu informāciju, kuru pieprasījusi iesniedzēja iestāde citā dalībvalstī, pieprasījuma saņēmējai iestādei ir jārikojas tāpat, kā tā rīkotos pati.

⁽²⁾ Ziņojums Publisko kontu komitejai par pasākumiem PVN karuselveida krāpšanas apkarošanai, Dānijas Valsts revīzijas birojs, 2006. gada septembris.

37. Gan Nīderlandes, gan Francijas CKB bija noteikuši vietējām nodokļu iestādēm pagaidu termiņus, kuros jāatbild uz saņemtajiem pieprasījumiem, tomēr ne pirmajā, ne otrajā birojā nebija pierādījumu par laika grafiku uzraudzīšanu. Pasākumus pret vietējām nodokļu iestādēm piemēroja tikai tad, ja pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts bija iesniegusi atgādinājumu par novēlotu atbildi.

Centrālo koordinācijas biroju organizatoriskās struktūras trūkumi

38. Palāta konstatēja, ka dažās apmeklētajās dalībvalstīs, kurās ir liels novēlotu atbilžu skaits, sarežģīta organizatoriskā struktūra ir viens no cēloņiem, kas veicina kavēšanos un rada uzraudzības problēmas.

39. Itālijā bez CKB dalībvalsts centrālajā līmenī ir vēl trīs koordinācijas departamenti, kuriem piešķirtas līdzvērtīgas pilnvaras sadarbībai PVN jomā. Citas dalībvalstis vienmēr var brīvi izvēlēties, ar kuru no trijiem koordinācijas departamentiem sazināties, un tieši tam nosūtīt pieprasījumus. Šo trīs departamentu darba procedūras nav saskaņotas, turklāt to savstarpējā koordinācija ir nepilnīga un uzraudzība, ko veic CKB, vāja. Šāda organizatoriskā struktūra arī nav saskaņā ar Regulu, kurā noteikts ⁽³⁾, ka koordinācijas departamentiem ir jāpiešķir īpaša teritoriālā kompetence vai specializēta operatīvā atbildība.

40. Nīderlandes CKB veido divas neatkarīgas izpildvienības, no tām viena atrodas Amsterdamā, bet otra – Almelo, un katrai no tām ir sava pārvaldības struktūra. Palāta konstatēja gadījumus, kad vietējo nodokļu iestāžu sniegtās atbildes bija nosūtītas pieprasījumu iesniedzējai dalībvalstij gandrīz pēc trijiem mēnešiem. Minētajos gadījumos vietējās nodokļu iestādes atbildes bija nosūtījušas centrālajam koordinācijas birojam Almelo, kurš tās pārsūtīja birojam Amsterdamā, un tas savukārt tālāk pieprasījumu iesniedzējām valstīm.

41. Saskaņā ar citām dalībvalstīm pieejamo informāciju ⁽⁴⁾ CKB uzdevumi Vācijā ir sadalīti starp trijām Centrālās federālās nodokļu iestādes nodaļām, no kurām viena atrodas Bonnā, bet divas pārējās Zārluī. Citām dalībvalstīm nebija pieejama informācija par to, kas pārvalda centrālo koordinācijas biroju.

42. Koordinācijas problēmas, kuru pamatā ir sarežģītas organizatoriskās struktūras un nepilnības uzraudzības sistēmās, ir papildu iemesli, kāpēc rodas ievērojamas neatbilstības statistikā, ko sagatavo dažādas dalībvalstis. Dažkārt ir būtiska atšķirība starp saņemto pieprasījumu skaitu, ko deklarējusi viena dalībvalsts, un izsūtīto pieprasījumu skaitu, ko deklarējušas citas dalībvalstis (sk. 3. tabulu).

⁽³⁾ 2. panta 3. punkts.

⁽⁴⁾ Dokuments "Kontaktpunkte für die gegenseitige Amtshilfe im Bereich der Umsatzsteuer, Stand: 1. Februar 2007".

3. tabula

Neatbilstības dalībvalstīs (2005. gads)

	Saņemto pieprasījumu skaits		Neatbilstība	%
	Saskaņā ar saņēmēju dalībvalsti	Saskaņā ar iesniedzēju dalībvalsti		
Beļģija	1 552	1 471	81	5,5
Čehija	371	409	- 38	- 9,3
Dānija	642	679	- 37	- 5,4
Vācija	8 295	6 255	2 040	32,6
Igaunija	139	132	7	5,3
Grieķija	238	213	25	11,7
Spānija	2 652	2 837	- 185	- 6,5
Francija	2 296	2 138	158	7,4
Īrija	259	237	22	9,3
Itālija	1 284	2 802	- 1 518	- 54,2
Kipra	114	139	- 25	- 18
Latvija	153	144	9	6,3
Lietuva	180	192	- 12	- 6,3
Luksemburga	468	456	12	2,6
Ungārija	320	283	37	13,1
Malta	13	12	1	8,3
Nīderlande	2 089	2 143	- 54	- 2,5
Austrija	942	885	57	6,4
Polija	557	588	- 31	- 5,3
Portugāle	481	506	- 25	- 4,9
Slovēnija	89	96	- 7	- 7,3
Slovākija	306	316	- 10	- 3,2
Somija	173	179	- 6	- 3,4
Zviedrija	438	395	43	10,9
Apvienotā Karaliste	2 241	2 242	- 1	0,0
Kopā	26 292	25 749	—	—
NEATBILSTĪBU ABSOLŪTO VĒRTĪBU SUMMA			4 441	17,2

Avots: Dalībvalstu statistika saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1925/2004, revīzijas aprēķini.

Atbilžu kvalitāte

43. Pieprasījumu un atbilžu parauga pārbaudē atklājās, ka informācija lielākoties bija visaptveroša un detalizēta un sniedza atbildes uz uzdotajiem jautājumiem, kaut gan dažreiz tā nebija pareizi iesniegta. Atbildot uz Palātas jautājumu par atlasītās apmaiņas informācijas pēcpārbaudi (sk. 15. punktu), dalībvalstis

apstiprināja, ka konkrētajos gadījumos saņemtās atbildes deva iespēju pareizi aprēķināt PVN.

Novērtējums apliecina, ka sadarbība var būt auglīga

44. Pašlaik nav tiesiskā regulējuma par administratīvās sadarbības novērtēšanu, tomēr dažas dalībvalstis šādu praksi izmanto. Veiktie novērtējumi atspoguļo administratīvās sadarbības pozitīvo ieguldījumu.

45. Kaut gan Francijā sadarbības finansiālā ietekme nebija novērtēta, atbildīgo iestāžu veiktā analīze liecina, ka 34 % 2005. gadā saņemto atbilžu apstiprināja vai konstatēja krāpšanu šajā valstī vai citās dalībvalstīs.

46. CKB veiktajā novērtēšanā Slovēnijā atklājās, ka par 21 no 89 administratīvās sadarbības pieprasījumiem, ko šī valsts bija saņēmusi 2005. gadā, pēc administratīvās izmeklēšanas varēja papildus iekasēt aptuveni 1,5 miljonus EUR pievienotās vērtības nodokli.

47. Polijas CKB 2006. gadā veiktajā analīzē redzams, ka 713 informācijas apmaiņas gadījumi pēc pieprasījuma ir palīdzējuši atklāt 64 krāpšanas gadījumus.

48. Tomēr bija ievērots, ka ir vairākas problēmas, kas saistītas ar apmaiņas informāciju par iespējamo trūkstošā tirgotāja krāpšanu. Vācija 2005. gadā informēja ASPK par grūtībām iegūt no citām dalībvalstīm informāciju, kas būtu pietiekami detalizēta iesniegšanai valsts tiesā. Kopš tā laika ASPK šo jautājumu regulāri apspriež, turklāt ir izstrādāta papildu aptaujas veidlapa tiem gadījumiem, kad dalībvalstu tiesvedībā ir pieprasīta sīkāka informācija. Tomēr līdz šim dalībvalstis nav vienojušās ne par apstākļiem, kādos šī aptaujas veidlapa būtu jālieto, ne par tās izmantošanas noteikumiem.

49. Turklāt nav mehānisma, ar kuru saskaņā informācijas pieprasījumu atbilžu izmantotājs varētu sniegt vērtējumu par saņemtās informācijas lietderību. Tāpēc atbildes sniedzējam nav informācijas par iespējamām nepilnībām atbildē, un tādējādi tās nevar ņemt vērā, saņemot turpmākos pieprasījumus.

Informācijas apmaiņa bez iepriekšēja pieprasījuma

50. Regulas 17. pantā noteikts, ka dalībvalstīm jāapmainās ar informāciju bez iepriekšēja pieprasījuma. Sīkāk izklāstīts, ka katrai dalībvalstij jānosūta informācija jebkurai citai attiecīgajai dalībvalstij trijos gadījumos. Pirmkārt, gadījumā, ja pārbaudes sistēmas efektivitāte citā dalībvalstī ir noteikti atkarīga no izcelsmes dalībvalsts sniegtās informācijas; otrkārt, ja ir pamats uzskatīt, ka citā dalībvalstī ir notikusi tiesību aktu neievērošana PVN jomā; un, treškārt, gadījumos, ja citā dalībvalstī pastāv nodokļa zaudējumu risks (krāpšanas vai izvairīšanās no nodokļu maksāšanas dēļ). Šis ir ļoti plašs pienākums.

51. Tomēr 18. pantā ir paredzēti 17. panta noteikumu piemērošanas ierobežojumi, t. i., katra dalībvalsts nosaka, vai tā piedalīsies apmaiņā ar konkrētas kategorijas informāciju bez iepriekšēja pieprasījuma.

Iespēju nosūtīt informāciju bez iepriekšēja pieprasījuma izmanto nepietiekami

52. Kopumā definētas piecas kategorijas un 13 apakškategorijas ⁽¹⁾, uz kurām attiecas automātiska apmaiņa ⁽²⁾ vai strukturēta automātiska apmaiņa ⁽³⁾, tostarp informācija par PVN reģistrācijas numuru piešķiršanu nodokļu maksātājiem, kas reģistrēti citā dalībvalstī, vai nodokļa maksātājiem, kas ir (potenciālie) "trūkstošie tirgotāji", bet kuru PVN reģistrācijas numurs nav anulēts.

53. Informācijas apmaiņas izvērtējums liecina par ievērojamām atšķirībām, kā dalībvalstis šīs kategorijas izmanto. Piemēram, Vācija informēja Komisiju par to, ka tā piedalīsies visu kategoriju informācijas apmaiņā, bet Francija apliecināja savu dalību tikai attiecībā uz vienu apakškategoriju. Dalībvalstu iesniegtie statistikas dati par automātisko informācijas apmaiņu bez iepriekšējas paziņošanas ir nekvalitatīvi. Neatbilstību dēļ, kas galvenokārt bija saistītas ar atšķirīgo izpratni par to, kas ir notikums, par kuru jāziņo, no iesniegtajiem datiem nevarēja izdarīt pamatotus secinājumus.

54. Papildus informācijas apmaiņas iedalījumam iepriekš noteiktās kategorijās Regulas 19. pantā paredzēts, ka dalībvalstis var spontāni cita citai nosūtīt jebkādu informāciju, kas tām varētu palīdzēt pareizi aprēķināt PVN. Šādas sadarbības piemērs ir Eiropas Karuseļveida tīkls (*Eurocanet*), kuru izveidoja pēc Beļģijas iniciatīvas un kuram ar Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) starpniecību piešķir Komisijas atbalstu. Šā tīkla uzdevums ir pārātrināt informācijas apmaiņu par ierobežotu skaitu mērķa uzņēmumiem, kurus tur aizdomās par dalību trūkstošā tirgotāja krāpšanā. Komisijai nav pieejas datiem, lai apkopotu statistiku par šāda veida informācijas apmaiņu, kurā nepiedalās visas dalībvalstis.

⁽¹⁾ Sk. 3. un 4. pantu Komisijas Regulā (EK) Nr. 1925/2004 (OV L 331, 5.11.2004., 13. lpp.).

⁽²⁾ Iepriekš noteiktas informācijas sistemātiska paziņošana ar iepriekš noteiktiem regulāriem intervāliem.

⁽³⁾ Iepriekš noteiktas informācijas sistemātiska paziņošana tad, kad šī informācija kļūst pieejama.

55. Revīzijā konstatēts, ka bez iepriekšēja pieprasījuma nosūtīto informāciju ne vienmēr pareizi izmantoja. Piemēram, Luksemburgas CKB norādīja, ka tas saņēmis vairākus pieprasījumus par datiem, kurus jau iepriekš bija spontāni nosūtījis citām dalībvalstīm.

56. Papildu informāciju, kuru tieši nepieprasa, tomēr uzskata par lietderīgu, arī bieži iesniedz kā daļu no atbildes uz informācijas pieprasījumu, piemēram, informāciju par citiem tirgotājiem, kuri iesaistīti komercdarbībā ar konkrētu uzņēmumu. Lietuvas Revīzijas palātas revīzijā ⁽¹⁾ konstatēja, ka šāda citu dalībvalstu iesniegtā papildu informācija atbildēm uz informācijas pieprasījumiem nebija nosūtīta attiecīgajām iestādēm.

PVN informācijas apmaiņas sistēma (VIES)

57. VIES ir kopējs datortīkls plaši automatizētai datu apmaiņai starp nodokļu administrācijām. Šī sistēma arī ļauj tirgotājiem pārliecināties, ka viņu tirdzniecības partneri citās dalībvalstīs ir reģistrēti.

58. VIES tīkls sniedz informāciju par dalībvalstu piešķirtajiem PVN reģistrācijas numuriem, tostarp informāciju par piešķiršanas datumu, tirgotāja vārdu, adresi un, ja vajadzīgs, PVN numura anulēšanas datumu. Ar tīkla palīdzību iespējams pārbaudīt konkrētā PVN numura vēsturi, tas ir, visas ar to saistītās izmaiņas.

59. Turklāt ar VIES tīkla starpniecību dalībvalstis paziņo detalizētu informāciju par visām preču piegādēm Kopienas iekšienē, ko veikuši attiecīgo valstu tirgotāji uz citām dalībvalstīm. To dara, pamatojoties uz kopsavilkuma paziņojumiem, kas katru kalendāro ceturksni jāsagatavo visiem preču piegādātājiem, kuri piegādā preces Kopienas iekšienē; šajā paziņojumā uzskaita kopējo vērtību precēm, kas nogādātas katram iepircējam citās dalībvalstīs. Lai atklātu PVN tiesiskā regulējuma pārkāpumus, nodokļu administrācijas var veikt sasaistu pārbaudi par informāciju saistībā ar piegādēm Kopienas iekšienē un valstu attiecīgo tirgotāju deklarācijām.

Datu savlaicīga iesniegšana

60. Uzņēmējiem ir jāsagatavo kopsavilkuma paziņojumi par visām viņu Kopienas iekšienē veiktajām preču piegādēm pircējiem, kuriem piešķirts PVN reģistrācijas numurs. Paziņojumus sagatavo par katru kalendāro ceturksni. Saskaņā ar Regulu šī informācija VIES ir jāievada nekavējoties un vismaz trīs mēnešu laikā pēc tā kalendārā ceturkšņa beigām, ar kuru šī informācija saistīta. Tāpēc, pat ja tirgotājs iesniedz savu kopsavilkuma paziņojumu laikā, informācija par janvāri veiktajiem iepirkumiem Kopienas iekšienē VIES sistēmā var būt pieejama tikai jūnijā, t. i., gandrīz sešus mēnešus vēlāk.

⁽¹⁾ Publiskās revīzijas ziņojums par sadarbību pievienotās vērtības nodokļa informācijas apmaiņas jomā, 2006. gada 30. jūnijs, Nr. VA-8000-4-13, 18. lpp.

VIES efektivitāti kavē ilgais datu savākšanas un nosūtīšanas laiks

61. Vairākas dalībvalstis informāciju par preču piegādēm Kopienas iekšienē jau tagad apkopo katru mēnesi, un ASPK vairākkārt ir izskatījusi jautājumu par informācijas nosūtīšanas termiņu samazināšanu. Tomēr dalībvalstis nav panākušas vienošanos par īsāku nosūtīšanas periodu vispārēju piemērošanu.

Datu pareizība un pieejamība

62. VIES sistēmā katrai dalībvalstij ir pieeja tikai tiem darījumiem, kas saistīti ar šīs valsts tirgotājiem. Tāpēc, ja kāda no dalībvalstīm vēlas saņemt informāciju par tirdzniecības darbībām starp citām dalībvalstīm, lai konstatētu iespējamās krāpšanas tīklus, tai jāiesniedz informācijas pieprasījums konkrētajām dalībvalstīm. Atbildes sagatavošana prasa laiku un cilvēkresursus gan pieprasījuma iesniedzējai, gan saņēmējai dalībvalstij.

63. Regulas 22. pantā ir noteikts, ka dalībvalstīm jānodrošina, lai to datubāzes būtu atjauninātas, pilnīgas un precīzas. Kā liecina ASPK diskusijas, dalībvalstis vēl nav panākušas kopēju nostāju par to, kā nodrošināt VIES datu kvalitāti un ticamību. Līdz šim nav noteikti kritēriji, pēc kuriem izvērtēt, kuras izmaiņas nav piemērotas, būtiskas vai derīgas un tādēļ nebūtu jāveic, kaut gan Regulas 22. pantā šāda prasība ir paredzēta.

64. Valstu revīzijas iestāžu darbā iezīmējās arī datu ticamības problēma. Piemēram, revīzijās, ko paralēli veica Čehijas un Slovērijas Augstākās revīzijas iestādes ⁽²⁾, konstatēja neatbilstības ziņojumu sagatavošanā. Viens no cēloņiem, kāpēc bija radušās atšķirības starp preču piegāžu vērtībām, par kurām ziņoja ar nodokli apliekamās personas citās dalībvalstīs, un preču iepirkumu vērtībām, par kurām ziņoja Čehija vai Slovērija, bija atšķirības metodēs, kuras izmanto, lai iesniegtu datus par piegādēm un iepirkumiem Kopienas iekšienē konkrētajās dalībvalstīs. Tādējādi, piemēram, piegādātāji bija deklarējuši Kopienas iekšienē piegādātās preces citā ceturksnī, nevis tajā, kas norādīts iegādātāja PVN deklarācijā par Kopienas iekšienē veiktajām iegādēm.

⁽²⁾ Sk. "Ziņojumu par 2005. gada paralēlās revīzijas rezultātiem saistībā ar pievienotās vērtības nodokļa administrāciju Čehijā un Slovērijā".

65. Polijas Augstākās kontroles palātas ziņojumā ⁽¹⁾ pievērsta uzmanību faktam, ka pieejami kopsavilkuma paziņojumi par preču iegādi Kopienas iekšienē ievērojami uzlabo pārbaudes iespējas un atvieglo krāpšanas mēģinājumu konstatēšanu. Kaut gan dažas dalībvalstis jau apkopo šādus datus par saviem tirgotājiem, pašlaik vienīgā obligātā prasība ir ievadīt VIES sistēmā kopsavilkuma paziņojumus par piegādēm.

Tirgotāju veiktās PVN numuru pārbaudes

66. Regulas 27. panta 4. punktā noteikts, ka piegādātājiem ir atļauts iegūt jebkuras konkrētas personas PVN reģistrācijas numura derīguma apstiprinājumu. Katrai dalībvalstij ir sava PVN reģistrācijas numuru apstiprināšanas sistēma. Pēc dalībvalsts izveles apstiprinājumu pieprasījumus var veikt pa telefonu, faksu vai tīmekļa vietnē elektroniski.

67. Kopš 2002. gada Komisija savā tīmekļa vietnē ir darījusi pieejamu instrumentu "VIES PVN numura apstiprināšana", ar kura palīdzību tirgotāji var veikt tiešsaistes pārbaudes par PVN reģistrācijas numura derīgumu. Vienpadsmit dalībvalstis PVN reģistrācijas numura apstiprināšanas laikā atļauj uzrādīt tirgotāja vārdu un adresi, bet citas trīs dalībvalstis – tikai tirgotāja vārdu. Pārējās trīspadsmit dalībvalstis tikai apstiprina PVN reģistrācijas numura derīgumu un nesniedz nekādu citu informāciju par tirgotāju.

68. Sniegtā informācija nav pilnībā ticama, jo atšķiras pamatjēdzienu interpretācija, piemēram, darbības sākums un beigas, un dažas dalībvalstis atjauno datubāzes ar atpakaļejošu datumu. Ja informāciju atjauno ar atpakaļejošu datumu, nodokļu administrācijai ir grūti pārbaudīt, vai uzrādītais PVN reģistrācijas numurs ir bijis derīgs pārbaudāmo darījumu veikšanas laikā.

VIES (VIES II) sistēmas funkcionalitātes uzlabojumi

69. VIES sistēmu ieviesa 1992. gadā. Lai apmierinātu jaunās vajadzības un iekļautu tehnoloģijas uzlabojumus, 2004. gadā pieņēma lēmumu par sistēmas atjaunināšanu. Esošajā VIES sistēmā nolēma pakāpeniski integrēt jaunus parametrus, izveidojot VIES II.

⁽¹⁾ Informācija par pārbaudu konstatējumiem attiecībā uz nodokļu iestāžu iekasētajiem valsts budžeta ieņēmumiem no pievienotās vērtības nodokļa 2004.–2005. gadā, Augstākā kontroles palāta, 2006. gada jūnijs.

70. VIES II priekšizpētē minētas šādas sešas attīstības jomas:

- VIES datu savākšanas uzlabošana,
- VIES datu vispārīgās kvalitātes paaugstināšana,
- pakalpojumu iekļaušana VIES (B2B) ⁽²⁾,
- "vienas pieturas vietas" mehānisms ⁽³⁾,
- aptaujas veidlapu apmaiņa,
- esošās funkcionalitātes uzlabošana.

Pamatojoties uz Komisijas ierosināto tvērumu un mērķiem, šos priekšizpētes rezultātus pasludināja ASPK 2004. gada marta sēdē. Tā plānoja, ka nodokļu maksāšanas vietas maiņu pakalpojumiem varētu ieviest no 2007. janvāra, bet "vienas pieturas vietas" mehānismu – 2006. gada jūlijā. Šo pieņēmumu dēļ minētajām jomām piešķīra prioritāti. Tā kā abi pieņēmumi izrādījās nepareizi, centienus vērsa uz VIES datu savākšanas un vispārējās kvalitātes uzlabošanu, tomēr līdz šim tie nav devuši vērā ņemamus rezultātus.

Instrumenti daudzpusējās pārbaudes pieejas veicināšanai

Nodokļu amatpersonu atrašanās citās dalībvalstīs

71. Regulas 11. pantā ir noteikts tiesiskais regulējums attiecībā uz pilnvaroto amatpersonu atrašanos citās dalībvalstīs, piemēram, lai piekļūtu šajās valstīs esošajai dokumentācijai vai apmeklētu ar tirgotājiem saistītās pārbaudes.

72. Šīs iespējas netiek pietiekami izmantotas (sk. 4. tabulu). Tikai sešas dalībvalstis informēja par savu amatpersonu atrašanos citu dalībvalstu administratīvajos birojos (kopā 15 gadījumi) 2006. gadā. Tikai trīs dalībvalstis informēja par savu amatpersonu piedalīšanos administratīvajā izmeklēšanā citās dalībvalstīs (kopā trīs gadījumi).

⁽²⁾ B2B pakalpojumu piegāde starp uzņēmumiem (*business-to-business supply of services*).

⁽³⁾ Sistēma, kurā tirgotājs pievienotās vērtības nodokļa pienākumus par veiktajiem darījumiem visā Eiropas Savienībā varētu veikt tikai tajā dalībvalstī, kurā viņš ir reģistrēts.

4. tabula

Citu instrumentu izmantošana

	Gadījumu skaits, kad amatpersonas apmeklējušas citu dalībvalstu administratīvos birojus		Gadījumu skaits dalībai administratīvajā izmeklēšanā citās dalībvalstīs		Vienlaicīgi organizēto pārbaūžu skaits	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Beļģija	8	3	0	0	3	5
Čehija	0	0	0	0	0	0
Dānija	n/p	0	n/p	0	0	0
Vācija	0	5	0	1	7	3
Igaunija	n/p	0	n/p	0	0	1
Grieķija	n/p	0	n/p	0	n/p	0
Spānija	0	n/p	0	n/p	0	0
Francija	1	0	1	0	4	4
Īrija	1	1	1	0	3	2
Itālija	n/p	n/p	n/p	n/p	0	0
Kipra	0	0	0	0	0	0
Latvija	0	0	0	0	0	0
Lietuva	0	0	0	0	0	0
Luksemburga	n/p	0	n/p	0	0	0
Ungārija	0	0	0	0	0	1
Malta	n/p	0	n/p	0	n/p	0
Nīderlande	1	3	3	1	10	1
Austrija	0	1	0	0	0	4
Polija	0	0	0	0	0	0
Portugāle	0	0	0	0	0	0
Slovēnija	0	0	0	0	0	0
Slovākija	0	0	0	0	0	0
Somija	0	0	0	1	1	0
Zviedrija	1	2	0	0	0	2
Apvienotā Karaliste	7	0	0	0	0	2
Kopā	19	15	5	3	28	25

Avots: Dalībvalstu statistika saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1925/2004.
n/p – nav piemērojams, jo dalībvalsts nav iesniegusi datus.
Statistikas rādītāji par 2006. gadu ir provizoriski.

Vienlaicīgās un daudzpusējās pārbaudes

73. Regulas 12. pantā noteikts, ka divas vai vairākas dalībvalstis var vienoties savā teritorijā veikt vienlaicīgas viena vai vairāku tirgotāju nodokļu situācijas pārbaudes, kas ir vispārējās vai papildu interesēs. Regulā arī paredzēts, ka dalībvalsts identificē ar nodokli apliekamās personas, kuras tā paredzējusi ieteikt vienlaicīgas pārbaudes veikšanai. Attiecīgās dalībvalstis tad nolemj, vai tās vēlas piedalīties vienlaicīgajās pārbaudēs.

74. 2006. gadā ziņots par 25 ⁽¹⁾ vienlaicīgajām pārbaudēm.

⁽¹⁾ Tā kā dažas pārbaudes veiktas kopīgi, šā skaitļa aprēķināšanā iespējama dubulta uzskaitē.

75. Saskaņā ar lēmumu par *Fiscalis* programmu vienlaicīgās pārbaudes var veikt kā daudzpusējās pārbaudes. Lēmumā arī paredzēts finansējums ceļošanas un dienas naudas izdevumiem. Organizēšanas un veikšanas procedūra minētajām pārbaudēm, kurām parasti ir jābūt ļoti koordinētām, ir ievērojami vienkāršota un precizēta ⁽²⁾.

76. 2005. gadā piecas dažādas dalībvalstis organizēja 12 daudzpusējās pārbaudes. Kaut gan šis rādītājs ir augstāks nekā 2001.–2004. gadā ⁽³⁾, tas nesasniedz 2000. gada maksimālo līmeni, kad bija veiktas 16 daudzpusējās pārbaudes.

⁽²⁾ Daudzpusējo pārbaūžu vadlīnijas, 2004. gada redakcija.

⁽³⁾ Daudzpusējo pārbaūžu skaits gadā. 2001. gadā: 6 dalībvalstis organizēja 8 pārbaudes; 2002. gadā: 5 dalībvalstis organizēja 5 pārbaudes; 2003. gadā: 2 dalībvalstis organizēja 3 pārbaudes; 2004. gadā: 6 dalībvalstis organizēja 7 pārbaudes.

77. Nīderlandes iestādes apgalvo, ka šādas pārbaudes var veicināt ievērojamu papildu PVN piedziņu. Vienā no trijām daudzpusējām pārbaudēm, ko organizēja Nīderlande un kuru pabeidza 2005. gadā, konstatēja papildu 35 miljonus EUR pievienotās vērtības nodokli. Luksemburgas nodokļu administrācija ⁽¹⁾ ziņoja par kādu gadījumu, kurā pēc daudzpusējās pārbaudes, kuru veica ilgāk nekā trīs gadus kopā ar Apvienotās Karalistes iestādēm, veiksmīgi likvidēja krāpšanas tīklu saistībā ar mobilajiem telefoniem par 80 miljoniem EUR.

Administratīvās sadarbības veicināšana un novērtēšana, ko veic Komisija

78. Regulā noteikts, ka Komisijas uzdevums ir atbalstīt un veicināt dalībvalstu administratīvo sadarbību, kā arī kopā ar tām šo sadarbību novērtēt. Turklāt Komisijai ir jāapkopo dalībvalstu pieredze, lai sadarbību uzlabotu.

79. Komisija ASPK ir izteikusi ierosinājumus par administratīvās sadarbības uzlabošanu. Tostarp Komisija ir ierosinājusi samazināt sagatavošanas termiņus kopsavilkuma paziņojumiem par preču piegādēm Kopienas iekšienē vai ieteikusi sniegt sīkāku informāciju par tirgotājiem VIES sistēmā. Lielāko daļu šo ierosinājumu neīstenoja.

80. Pēc ASPK lūguma Komisija izstrādāja īpašu aptaujas veidlapu (*Trend form*), lai atspoguļotu trūkstošā tirgotāja krāpšanas darbību attīstību. Tomēr līdz šim neviena dalībvalsts veidlapu nav izmantojusi, lai sniegtu šādu informāciju. Komisija arī nav informēta par visiem dalībvalstu divpusējiem nolīgumiem saistībā ar Regulā norādītajiem aspektiem.

81. Savā 2006. gada paziņojumā par nepieciešamību izveidot savstarpēji koordinētu stratēģiju, lai uzlabotu cīņu pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas ⁽²⁾, Komisija pauž viedokli, ka, pēc tās domām, ir pienācis laiks ieviest uzraudzības sistēmu, kas balstītos uz aprēķināmiem rādītājiem, lai nodrošinātu, ka katra dalībvalsts spēj sniegt un tiesām sniedz efektīvu palīdzību citām dalībvalstīm. Tomēr līdz šim Komisija nav izstrādājusi konkrētus tiesību aktu priekšlikumus par šādas uzraudzības sistēmas ieviešanu.

82. Turklāt trīs gadus pēc Regulas stāšanās spēkā Komisija vēl nebija novērtējusi dalībvalstu administratīvās sadarbības organizatoriskās struktūras, kā arī to atbilstību Regulas noteikumiem.

⁽¹⁾ *Administration de l'enregistrement et des domaines*, 2006. gada darbības pārskats, 20. lpp.

⁽²⁾ COM(2006) 254, galīgā redakcija, 2006. gada 31. maijs.

83. Saskaņā ar Regulas 41. panta 2. punktu Komisijas amatpersonas apmaiņas informācijai drīkst piekļūt tikai tik lielā mērā, cik tas ir vajadzīgs komunikācijas tīkla uzturēšanai un pilnveidošanai. Tā kā Komisija nevar piekļūt apmaiņas operatīvajai informācijai, tā bez citu palīdzības nevar iegūt pilnīgu informāciju, lai noteiktu problēmu cēloņus un ieteiktu risinājumus.

Citi šķēršļi efektīvai sadarbībai

84. Palātas revīzijā atklājās vairākas citas problēmas, kuras kavē sadarbības iespējamo ieguvumu pilnīgu izmantošanu vai ierobežo tās iespējamus uzlabojumus.

Nav kopēju noteikumu par PVN identifikācijas numura anulēšanu

85. Tirgotāja PVN reģistrācijas numura tūlītēja anulēšana ir svarīgs līdzeklis, lai apstādinātu krāpšanas darbības un aizsargātu godīgus uzņēmējus.

86. Pēc Kopienas attiecīgā tiesiskā regulējuma ⁽³⁾ var secināt, ka tirgotājiem, kuri patiesībā neveic saimniecisku darbību, bet tikai iesaistās darījumos, kuri šādu darbību simulē PVN krāpšanas nolūkos, nedrīkst būt PVN reģistrācijas numura.

87. Tomēr Kopienas tiesiskajā un normatīvajā regulējumā nav paredzētas ne procedūras, ne nosacījumi attiecībā uz PVN reģistrācijas numura anulēšanu, piemēram, gadījumos, kad tirgotāji veic gan likumīgu saimniecisku darbību, gan ir iesaistīti krāpnieciskās darbībās. Šādi gadījumi ir pakļauti atšķirīgam valsts tiesiskajam un normatīvajam regulējumam un praksei.

Grūtības pārrobežu tiesas procesa ierosināšanā

88. Revīzijas laikā Palātu informēja par to, ka dažās dalībvalstīs ⁽⁴⁾ ir ļoti grūti ierosināt lietu pret krāpšanas sistēmās iesaistītām personām, piemēram, ja tās piedalās karuseļveida krāpšanai izveidotos tīklos un ir apkrāptas tikai citas dalībvalstis.

89. Apvienotās Karalistes Valsts revīzijas birojs ziņoja ⁽⁵⁾, ka Dānijas nodokļu iestādes to ir informējušas par dažiem dāņu uzņēmumiem, kurus tur aizdomās par piedalīšanos preču piegādes ķēdēs ar trūkstošajiem tirgotājiem Apvienotajā Karalistē. Tomēr, ņemot vērā, ka Dānijā nodokļu zaudējumi neradās, varēja ierosināt tikai ierobežotu kriminālo izmeklēšanu.

⁽³⁾ Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīva 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu.

⁽⁴⁾ Francija un Luksemburga.

⁽⁵⁾ Sk. 4.32. punktu kontroliera un ģenerālrevidenta 2006. gada 7. jūlija standarta pārskatā, kas publicēts kopā ar *HM Revenue & Customs* 2005.–2006. gada pārskatiem.

90. Vācijas Federālā revīzijas palāta ziņoja ⁽¹⁾, ka nav noslēgti savstarpēji nolīgumi ar citām dalībvalstīm par lietas ierosināšanu PVN krāpšanas gadījumos Kopienas iekšienē. Saskaņā ar Vācijas tiesisko un normatīvo regulējumu šādi nolīgumi ir priekšnosacījums, lai ierosinātu lietu tiesā pret minētajā krāpšanā iesaistītajiem tirgotājiem.

91. Konvencijā par Eiropas Kopienas finanšu interešu aizsardzību ⁽²⁾ noteikts, ka katrai dalībvalstij savas valsts tiesību aktos jāparedz efektīvi, samērīgi un preventīvi kriminālsodi, lai apkārotu krāpšanu un efektīvi sadarbotos ar citām dalībvalstīm. Konvencijas 1. pantā paredzēts, ka minētais noteikums attiecas arī uz krāpšanu, kas nelikumīgi samazina ES budžeta resursus. Tomēr saskaņā ar Padomes pieņemto paskaidrojošo ziņojumu ⁽³⁾ par Konvenciju PVN šajos piemērošanas noteikumos nav iekļauts ⁽⁴⁾.

Nepietiekama PVN krāpšanas gadījumu uzskaitē un analīzē

92. Bez ticamām aplēsēm par pašreizējo krāpšanas stāvokli, tostarp informāciju par visvairāk skartajām tautsaimniecības nozarēm, ne dalībvalstis, ne Komisija nevar efektīvi darboties, lai novērstu PVN krāpšanu Kopienas iekšienē. Līdz šim Komisija nav izstrādājusi veiksmīgu kopējo pieeju, kā to panākt.

93. Kontaktkomiteja ⁽⁵⁾ savā 2006. gada 12. decembra rezolūcijā par pasākumu veicināšanu pievienotās vērtības nodokļa jomā pilnvaroja darba grupu sagatavot ieteikumus par vienotu modeli PVN zaudējumu aprēķināšanai. Šāda kopēja pieeja ļautu dalībvalstīm noteikt, vai krāpšanas apkarošana bijusi patiesi veiksmīga vai arī PVN krāpšanas pasākumi tikai novirzījuši krāpšanu uz citām saimniecības nozarēm un citām dalībvalstīm.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājumi

94. Administratīvā sadarbība starp dalībvalstīm PVN jomā vēl joprojām nav pietiekami intensīva, lai apkarotu izvairīšanos no PVN maksāšanas un krāpšanu, kaut gan 2004. gadā bija ieviesti jauni pasākumi.

⁽¹⁾ Bundesrechnungshof, *Bemerkungen 2002 zur Haushalts- und Wirtschaftsführung des Bundes*, Ziffer 74 ("Strafverfolgung bei innergemeinschaftlichem Umsatzsteuerbetrug").

⁽²⁾ Konvencija izstrādāta 1995. gadā, pamatojoties uz Eiropas Savienības Līguma K.3. pantu (OV C 316, 27.11.1995., 49. lpp.).

⁽³⁾ OV C 191, 23.6.1997., 1. lpp.

⁽⁴⁾ Problēma jau aprakstīta Īpašajā ziņojumā Nr. 9/98, 2.3. līdz 2.9. punkts.

⁽⁵⁾ Kontaktkomiteju veido Eiropas Savienības augstāko revīzijas iestāžu vadītāji.

95. Līdz šim vairums dalībvalstu nav pietiekami izmantojušas Kopienas tiesiskajā regulējumā paredzēto iespēju saviem vietējiem vai reģionālajiem birojiem uzticēt pienākumus un atbildību attiecībā uz tiešu saziņu ar citu dalībvalstu nodokļu iestādēm (sk. 19.–23. punktu).

96. Informācijas apmaiņu pēc pieprasījuma, vienu no galvenajiem administratīvās sadarbības instrumentiem starp dalībvalstīm, kavē lielais novēloto atbilžu īpatsvars un pagaidu atbilžu nenosūtīšana. Tomēr novēloto atbilžu biežums dalībvalstīs ir ļoti atšķirīgs (sk. 24.–31. punktu).

97. Lielākoties atbildes ir novēlotas tāpēc, ka vietējie ieņēmumu dienesti nepiešķir pieprasījumiem prioritāti. Cits kavēšanas iemesls ir nepilnības dažu dalībvalstu centrālo koordinācijas biroju uzraudzības sistēmās un/vai organizatoriskajā struktūrā (sk. 32.–42. punktu).

98. Novērtēšana liecina, ka sadarbība dod rezultātus. Ja uz pieprasījumiem atbild saskaņā ar noteikumiem, ar to palīdzību bieži var atklāt vai apstiprināt krāpšanu, un tādējādi iespējams iekasēt papildu PVN. Tomēr ir bažas, ka apmaiņas informācija par aizdomās turēto trūkstošo tirgotāju ne vienmēr ir pietiekami kvalitatīva, lai to izmantotu kā pamatu veiksmīgam tiesas procesam pret pārkāpējiem (sk. 43.–49. punktu).

99. Nav pienācīgi definēta sistēma informācijas apmaiņai bez iepriekšēja pieprasījuma. Noteikti tikai vispārīgi noteikumi par citu dalībvalstu informēšanu, bet praksē apmaiņa notiek tikai ar dažām informācijas kategorijām, kuras dalībvalstis pašas izvēlas. Turklāt spontāni iesniegto informāciju ne vienmēr izmanto sistēmātiski (sk. 50.–56. punktu).

100. VIES informācijas apmaiņas sistēmai ir nopietnas nepilnības, tostarp kavējumi precīzu datu savākšanā, kā arī problēmas nepareizu datu izlabošanā, un šīs nepilnības samazina sistēmas lietderību. Sistēmā ir tikai dati par Kopienas iekšienē veikto preču piegādi, bet ne par Kopienas iekšienē veiktajiem iepirkumiem. Tas ierobežo sasaistu pārbaužu iespējas. Kaut gan 2004. gadā tika pieņemts lēmums par sistēmas atjaunināšanu, jauno parametru ieviešana notiek lēni (sk. 57.–70. punktu).

101. Daudzpusējās pārbaudes instrumentus izmanto reti, kaut gan *Fiscalis* programmā tiem paredzēti Kopienas līdzekļi (sk. 71.–77. punktu).

102. Netika īstenota lielākā daļa Komisijas izteikto ierosinājumu ASPK par administratīvo sadarbību, lai uzlabotu informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm (sk. 78.–83. punktu).

103. Arī vairāki citi faktori kavē pilnībā izmantot sadarbības iespējamās ieguvumus. Piemēram, nav kopējo noteikumu par PVN reģistrācijas numuru anulēšanu, ir grūtības pārrobežu tiesas procesa ierosināšanā, un nav pienācīgu instrumentu, lai aprēķinātu un analizētu PVN krāpšanu (sk. 84.–93. punktu).

Ieteikumi

104. Lai sekmīgi apkarotu PVN krāpšanu Kopienas iekšienē, dalībvalstīm administratīvajai sadarbībai jāpiešķir lielāka prioritāte gan attiecībā uz operatīvās informācijas apmaiņu, gan administratīvo pārvaldību.

105. Dalībvalstīm ir jāveicina tieša saziņa starp vietējiem inspekcijas pārstāvjiem, lai efektīvi paātrinātu informācijas apmaiņu. Tas arī palīdzētu palielināt sadarbības intensitāti un uzlabot apmaiņas informācijas kvalitāti.

106. Vajadzīga produktīvāka dalībvalstu informācijas apmaiņas uzraudzība, lai problēmas ātri konstatētu un novērstu un lai katra dalībvalsts efektīvi palīdzētu citām dalībvalstīm. Vajadzētu arī uzlabot informācijas apmaiņas uzraudzību pašās dalībvalstīs.

107. Jāprecizē procedūras informācijas apmaiņai bez iepriekšēja pieprasījuma. Dalībvalstīm sistemātiski jāizmanto spontāni iesniegtā informācija.

108. Lai uzlabotu VIES, jāveic pasākumi, lai:

- a) ievērojami saīsinātu termiņus datu savākšanai un ieguvei;
- b) nodrošinātu nepareizu datu ātru izlabošanu;

- c) uzlabotu PVN reģistrācijas numuru apstiprināšanas procesu;
- d) pavairotu sasaistu pārbaudes iespējas, piemēram, ietverot datus par preču iegādi Kopienas iekšienē, un
- e) atļautu plašāku tiešo pieeju datiem, tādējādi nodrošinot daudzpusējas konsultācijas.

109. Jāapsver saskaņotu noteikumu izstrāde PVN reģistrācijas numura anulēšanai tirgotājiem, kuri iesaistīti krāpšanas darbībās.

110. Salīdzināmi dati par PVN nemaksāšanu Kopienas iekšienē būtu ieguldījums uzlabotai mērķa sadarbībai starp dalībvalstīm. Komisijai un dalībvalstīm ir jāizstrādā kopēja pieeja PVN nemaksāšanas aprēķināšanai un analīzei.

111. Jāapsver, kā uzlabot pārrobežu tiesvedību PVN krāpšanas gadījumos dalībvalstīs, piemēram, mainot pašreizējo Padomes interpretāciju attiecībā uz Konvenciju par Eiropas Kopienas finanšu interesēm, kurā nav iekļauts jautājums par PVN ieņēmumiem.

112. Attiecībā uz Komisijas priekšlikumu saistībā ar papildu horizontālo regulu par savstarpēju administratīvo palīdzību Kopienas finanšu interešu aizsardzībai ⁽¹⁾ Palāta atsauca uz savu ieteikumu ⁽²⁾ Komisijai iesniegt priekšlikumus par to, kā Kopienas tiesību aktus krāpšanas novēršanas jomā vienkāršot un konsolidēt tā, lai izvairītos no noteikumu pārklāšanās un pretrunīguma. Pašreizējās nepilnības sadarbībā starp Komisiju un dalībvalstīm varētu labot, īstenojot šādu reformu.

Šo ziņojumu Revīzijas palāta pieņēma 2007. gada 8. novembra sēdē Luksemburgā.

Revīzijas palātas vārdā –
priekšsēdētājs
Hubert WEBER

⁽¹⁾ COM(2006) 473.

⁽²⁾ Sk. 36. punktu Atzinumā Nr. 8/2005 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai attiecībā uz savstarpēju administratīvo palīdzību Kopienas finanšu interešu aizsardzībai pret krāpšanu vai citādu nelikumīgu rīcību (OV C 313, 9.12.2005., 1. lpp.).

KOMISIJAS ATBILDES

KOPSAVILKUMS

I.–VII. Komisija lielā mērā piekrīt Revīzijas palātas apsvērumiem. Revīzijas palātas analīze atbilst Komisijas 2006. gada maijā ⁽¹⁾ publicētajā ziņojumā paustajam novērtējumam: lai gan tiesību aktu kopums par administratīvo sadarbību PVN jomā tika nostiprināts pirms vairākiem gadiem ⁽²⁾, dalībvalstis tomēr pietiekami neizmanto radušās iespējas, un administratīvās sadarbības līmenis nav proporcionāls Kopienas iekšienē veikto tirdzniecisko darījumu mērogam.

Komisija arī turpmāk pieliks pūles ES dalībvalstu savstarpējās administratīvās sadarbības veicināšanā. Pēc iepriekš minētā ziņojuma publicēšanas 2006. gada maijā visas ieinteresētās personas uzsāka politiskās debātes par Eiropas mēroga krāpšanas apkarošanas stratēģiju. Līdztekus Administratīvās sadarbības pastāvīgai komitejai ⁽³⁾, kuras diskusijas un lēmumi ir galvenokārt tehniska rakstura, izveidoja nodokļu krāpšanas apkarošanas stratēģijas grupu.

Lēmumus par administratīvo sadarbību Kopienas līmenī var pieņemt vienīgi ar visu dalībvalstu vienprātīgu balsojumu.

Attiecībā uz pamatsistēmu informācijas apmaiņai bez iepriekšēja pieprasījuma Padomes Regulas (EK) Nr. 1798/2003 18. pantā ir skaidri noteikts un Komisijas Regulas (EK) Nr. 1925/2004 5. pantā apstiprināts, ka katra dalībvalsts nosaka, vai tā piedalīsies apmaiņā ar konkrētas kategorijas vai apakškategorijas informāciju, kā arī to, kādā veidā tā to darīs. Šis teksts ir politiskā kompromisa rezultāts, kas bija vajadzīgs, lai panāktu Padomes vienprātību (kā tas prasīts tiesību aktiem, kas pamatojas uz Līguma 93. pantu).

APSVĒRUMI

20. Dalībvalstu iesniegtā statistika liecina, ka:

- informācijas apmaiņas pieprasījumu skaits, sākot ar 2004. gada 1. janvāri, ES-15 valstu starpā ir pieaudzis, salīdzinot ar laikposmu pirms šā datuma, kā arī
- strauji ir pieaudzis informācijas apmaiņas pieprasījumu skaits starp ES-15 un ES-10 valstīm.

Nevar izslēgt, ka 10 jauno dalībvalstu pievienošanās ES 2004. gadā ir izraisījusi darījumu ģeogrāfisko nobīdi un/vai zināmu PVN krāpšanas gadījumu ES-15 valstīs nobīdi uz darījumiem ar ES-10 valstīm, un attiecīgi nobīdi uz dalībvalstīm, kas nosūtīja vai saņēma informācijas pieprasījumus.

Tikai tālab, ka ES-15 valstīs 2005. gadā nosūtīja nedaudz mazāk pieprasījumu nekā 2004. gadā, nevar izdarīt īpašus secinājumus, jo:

- analizētais laikposms ir pārāk īss, lai veiktu visaptverošu attīstības novērtējumu,

- dalībvalstu paziņotā statistika par administratīvo sadarbību 2004. un 2005. gadā ir neprecīza. Statistikas neatbilstību dēļ ir izstrādātas precīzākas vadlīnijas un instrukcijas, ko publicēja 2006. gada 30. janvārī. Tobrīd dalībvalstis uzskatīja, ka vairs nav pieņemami vēlreiz pārskatīt jau apkopoto statistiku par 2004. un 2005. gadu.

⁽¹⁾ Komisijas ziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai par nepieciešamību izveidot savstarpēji koordinētu stratēģiju, lai uzlabotu cīņu pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, COM(2006) 254, 31.5.2006.

⁽²⁾ Padomes 2003. gada 7. oktobra Regula (EK) Nr. 1798/2003 par administratīvo sadarbību pievienotās vērtības nodokļu jomā (OV L 264, 15.10.2003., 1. lpp.) un Komisijas 2004. gada 29. oktobra Regula (EK) Nr. 1925/2004, ar ko nosaka kārtību, kādā piemērojami daži noteikumi Padomes Regulā (EK) Nr. 1798/2003 par administratīvo sadarbību pievienotās vērtības nodokļu jomā (OV L 331, 5.11.2004., 13. lpp.).

⁽³⁾ Administratīvās sadarbības pastāvīgā komiteja (SCAC) ir izveidota atbilstīgi Padomes Regulas (EK) Nr. 1798/2003 44. pantam, lai atbalstītu Komisiju Padomes Regulas īstenošanā.

Pieprasījumu skaits 2006. gadā bija lielāks nekā 2005. gadā, lai gan tas joprojām bija mazāks par pieprasījumu skaitu 2004. gadā.

21. Lai gan pieaug informācijas apmaiņa, administratīvās sadarbības līmenis šajos gados nebija proporcionāls Kopienas iekšienē veikto tirdzniecisko darījumu mērogam ⁽¹⁾. Iespēju robežās (piem., cilvēkresursi) dalībvalstis interesējas par pārbaudēm, kas pamatojas uz riska analīzi.

22.–23. Jauno tiesību aktu nolūks bija vienkāršot decentralizāciju: vairāk tiešo kontaktu starp vietējiem pakalpojumu sniedzējiem var paātrināt un padarīt efektīvāku administratīvo sadarbību ⁽²⁾.

Lai atbalstītu šādu decentralizētu saziņu, sākot no 2007. gada beigām, būs pieejams drošs elektroniskās saziņas kanāls starp vietējām iestādēm dažādās dalībvalstīs.

Tomēr administratīvā organizācija dalībvalstīs vispirmām kārtām ir dalībvalstu kompetence.

24.–31. Statistika, kas ik gadus tiek apkopota un paziņota Administratīvās sadarbības pastāvīgās komitejas (SCAC) sanāksmēs, atklāj novēloto atbilžu problēmu. Komisijai par šo problēmu ir zināms, un tā vairākkārt (SCAC) sanāksmēs ir atgriezies pie šā jautājuma, mudinot dalībvalstis mazināt šo novēlošanos un sniegt pagaidu atbildes, ja tās nespēj atbildēt noteikto termiņu laikā.

Lai uzlabotu šo situāciju, Komisija ir veikusi virkni pasākumu. Šie jaunie pasākumi attiecas uz:

- automātisku, tiešu piekļuvi datiem,
- ātrāku un detalizētāku informācijas apmaiņu,
- trešo dalībvalstu pieprasījumiem.

Pašlaik nodokļu krāpšanas apkarošanas stratēģijas grupā par šim pasākumiem turpinās apspriedes ar dalībvalstīm.

32. Administratīvās organizācijas darbība dalībvalstī pirmām kārtām ir attiecīgās dalībvalsts kompetence. Tomēr Komisija piekrit Revīzijas palātas izteiktajām bažām saistībā ar šo jautājumu un ir vairākkārt pievērsusi dalībvalstu uzmanību šiem jautājumiem SCAC sanāksmēs. Turklāt Komisija savā 2006. gada maija ziņojumā atsaucās uz Padomes īpašo grupu jautājumos par izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, kura ir atzinusi, ka Kopienas administratīvās kultūras trūkums ir būtisks kavēklis cīņā pret nodokļu nemaksāšanu ⁽³⁾.

33. Vietējiem ieņēmumu dienestiem ir (pareizi) jāizmanto instrumenti, kas radīti, lai atvieglotu administratīvo sadarbību:

- dalībvalstis ir sagatavojušas un vienojušās par standarta veidlapām.

⁽¹⁾ Sal. COM(2006) 254, 31.5.2006., 2.1. punkts.

⁽²⁾ Regulā ir paredzēta decentralizētas sadarbības iespēja atbilstīgi ierosinājumam, kas sniegts Komisijas priekšlikumā regulai (OV C 270 E, 25.9.2001., 87. lpp.), COM(2001) 294, 18.6.2001.).

⁽³⁾ COM(2006) 254, 31.5.2006., 3.1. punkts.

Turklāt pašlaik XML formātā tiek izstrādātas jaunas elektroniskās veidlapas, kuras sāks izmantot no 2008. gada sākuma. Šīs veidlapas būs vienkāršāk lietojamas nekā pašreizējās elektroniskās veidlapas, un to struktūru nevarēs mainīt. Tādējādi tiks samazināts kļūdu skaits.

- CCN/CSI tīkls ļauj dalībvalstīm droši un ātri sazināties ar centrālajiem koordinācijas birojiem.

Vietējām iestādēm, sākot no 2007. gada beigām, būs pieejams drošs elektroniskās saziņas kanāls.

38.–42. Atbildīgo iestāžu administratīvā organizācija dalībvalstīs (un to teritoriālā vai operatīvā pienākumu sadale) ir attiecīgās valsts kompetence; tai ir jābūt saskaņā ar ES tiesību aktiem, un tā nedrīkst traucēt dalībvalstu savstarpējo administratīvo sadarbību.

Nākamajā novērtējumā, ko publicēs 2008. gadā, iekļaus pārskatu par centrālo koordinācijas biroju (CKB) struktūru darbību.

49. Jau 2006. gada decembra SCAC sanāksmē Komisija ierosināja ieviest atsauksmju saņemšanas mehānismu. Tas varētu motivēt (spontāni) apmainīties ar informāciju. Dalībvalstis šo ideju atzinīgi novērtēja, un 2008. gadā darbs šajā virzienā turpināsies.

51. Attiecībā uz pamatsistēmu informācijas apmaiņai bez iepriekšēja pieprasījuma Padomes Regulas (EK) Nr. 1798/2003 18. pantā ir skaidri noteikts un Komisijas Regulas (EK) Nr. 1925/2004 5. pantā apstiprināts, ka katra dalībvalsts nosaka, vai tā piedalīsies apmaiņā ar konkrētas kategorijas vai apakškategorijas informāciju, kā arī to, kādā veidā tā to darīs. Šis teksts ir politiskā kompromisa rezultāts, kas bija vajadzīgs, lai panāktu Padomes vienprātību (kā tas prasīts tiesību aktiem, kas pamatojas uz Līguma 93. pantu).

Šo konkrēto kategoriju un apakškategoriju definīciju informācijai, ar ko apmainās bez iepriekšēja pieprasījuma, var skaidrot ar to, ka laikā, kad pieņēma šo nosacījumu, minēto informācijas kategoriju un apakškategoriju pieejamība dalībvalstīs atšķīrās (jo tika izmantotas dažādas informācijas vākšanas un uzglabāšanas metodes). Attiecīgi paredzēja, ka tās dalībvalstis, kas vēl nevarēja apmainīties ar noteikta veida informāciju (piem., jo vēl nebija izveidota īpaša datubāze), pildīs pienākumu apmainīties ar minēto informāciju, tiklīdz tas būs iespējams (sk. Regulas (EK) Nr. 1925/2004 5. panta 2. punktu par informācijas kategoriju vai apakškategoriju attiecīgajām izmaiņām, ar ko apmainās dalībvalstis, un par attiecīgajām izmaiņām veidā, kādā apmainās ar šo informāciju). Mērķis, kā tas noteikts Regulas (EK) Nr. 1798/2003 17. pantā un Regulas (EK) Nr. 1925/2004 3. pantā, bija padarīt informācijas apmaiņu pēc iespējas pilnīgāku.

53. Ir jāuzlabo informācijas apmaiņa bez iepriekšēja pieprasījuma. Ievērojot jaunāko tehnoloģiju attīstību un tirgotāju izmantoto aprīkojumu, jāplāno efektīvākas informācijas apmaiņas metodes. Turklāt būtu jāapsver regulārāka un detalizētāka automatizēta datu apmaiņa starp dalībvalstīm vai pat tieša pieeja valstu datubāzēm ⁽¹⁾.

Pašlaik nodokļu krāpšanas apkarošanas stratēģijas grupa izskata iespējamus veidus, kā uzlabot šā rīka izmantošanu. Apspriešanās par Eiropas Karuseļveida tīkla (*Eurocanet*) izmantošanu ir tipisks piemērs tam, kā dalībvalstis izmanto minēto rīku.

Turklāt secinājumi, kas radušies vairāku *Fiscalis* projekta grupu darba rezultātā, kā arī šo grupu ietvaros notiekošās diskusijas atspoguļo dalībvalstu vēlmi uzlabot šā rīka izmantošanu un panākt šāda veida informācijas apmaiņas strukturētāku izmantošanu, piemēram, saistībā ar lietotiem automobiļiem un importu.

Attiecībā uz statistiku dalībvalstis ir piekritušas detalizētāk izstrādāt vadlīnijām un instrukcijām, lai paziņotu precīzāku statistiku par kategorijām informācijai, ar ko apmainās bez iepriekšēja pieprasījuma. Šīs vadlīnijas ir jāpieņem, sākot no 2007. gada (attiecībā uz statistikas datu paziņošanu par pieprasījumiem un atbildēm, ko nosūtīja un saņēma 2006. gadā).

54. Eiropas Karuseļveida tīkla (*Eurocanet*) projekts, kurā piedalās 22 no 27 dalībvalstīm, ir veicinājis operatīvu pieeju, ļaujot iesaistīties valstu krāpšanas apkarošanas iestādēm.

Datu pārvalde un analīze arī turpmāk paliek tikai dalībvalstu kompetencē. Pašlaik Komisijai nav pieejas datiem, tālab tā nevar veikt nekādu vērtējumu. Šā iemesla dēļ Komisija var sniegt vienīgi finansiālu un administratīvu atbalstu, lai veicinātu datu apmaiņu starp dalībvalstīm. Tomēr, ja dalībvalstis to vēlētos, Komisija labprāt sniegtu konkrētāku atbalstu, piemēram, Kopienas mērogā veikt tendenču un jaunāko shēmu analīzi.

60. Informācija par preču piegādēm Kopienas iekšienē ir nekavējoties jāpaziņo pārējām dalībvalstīm. Attiecībā uz datiem, ar ko pašlaik apmainās dalībvalstis, ir jāievēro Regulas (EK) Nr. 1798/2003 25. pantā noteiktais trīs mēnešu periods. Līdz ar to jautājums par ātrāku apmaiņu ar datiem par preču piegādēm Kopienas iekšienē ir viena no galvenajām tēmām apspriedēs ar dalībvalstīm, kuras aizsākās ar Komisijas 2006. gada maija ziņojumu. Šo jautājumu vēlāk izskatīja nodokļu krāpšanas apkarošanas stratēģijas grupa.

Minēto diskusiju rezultātā 2007. gada jūnijā ECOFIN padome aicināja Komisiju nākt klajā ar tiesību aktu priekšlikumiem, kuru mērķis būtu samazināt termiņus kopsavilkuma paziņojuma iesniegšanai, kā arī minētās informācijas apmaiņai dalībvalstu starpā.

Padome uzsvēra, ka šiem priekšlikumiem ir jāpievieno ietekmes novērtējums. Lai aplēstu šādas apmaiņas izmaksas uzņēmumiem, Komisija pašlaik veic šo novērtējumu.

62. Patlaban ar dalībvalstīm notiek apspriedes par atbildīgo iestāžu automatisku piekļuvi datiem, kas atrodas dalībvalstu datubāzēs (daļa no darbībām, ko veic krāpšanas apkarošanas stratēģijas grupa).

Priekšlikums tam, ka piekļuve valstu datubāzēm varētu būt viens no veidiem, kā uzlabot informācijas apmaiņu, jau tika izteikts Komisijas 2006. gada maija ziņojumā ⁽¹⁾.

Daudzpusējas pieejas priekšrocību uzskatāmi demonstrē Revīzijas palātas 54. punktā minētais piemērs par Eiropas Karuseļveida tīkla (*Eurocanet*) projektu, kas ļauj dalībvalstu nodokļu izmeklēšanas dienestiem iegūt vairāk informācijas vai pilnu ainu par aizdomās turēto krāpšanas tīklu. Visām dalībvalstīm, kas piedalās šajā projektā, ir neierobežota pieeja datiem.

65. Jautājums par ziņošanas pienākuma uzlikšanu attiecībā uz kopsavilkuma paziņojumiem par preču iegādi Kopienas iekšienē, ir apspriests vairākos *Fiscalis* semināros un projekta grupās. Ņemot vērā datu kvalitātes problēmas, kā arī bieži vien tirgotāju pašu nepareizi sniegtos ziņojumus, ieguvums no šāda pienākuma nav jūtams. Turklāt pienākuma uzlikšana tirgotājiem ziņot par preču iegādi Kopienas iekšienē ievērojami palielinātu tirgotāju administratīvo slogu.

67. Kopš 2002. gada Komisijas tīmekļa vietnē ir pieejams VIES PVN numura apstiprināšanas instruments. Kopš 2005. gada tas ir pieejams kā atvērta saskarne, ļaujot datorsistēmām automatiski pārbaudīt PVN numurus.

Vienpadsmit dalībvalstu dotā iespēja salīdzināt PVN identifikācijas numurus ar nodokļu maksātāju vārdiem ir vērtīgs instruments, lai nepieļautu ļaunprātīgu PVN identifikācijas numuru izmantošanu.

68. Informācijas tehnoloģijas pastāvīgās komitejas (*SCIT*) 2007. gada jūnijā sanāksmē tika panākta vienošanās, ka jānoskaidro izpratne par nodokļu maksātāju saimnieciskās darbības sākuma un anulēšanas datumiem VIES.

69.–70. Komisija pašlaik strādā, lai modernizētu VIES sistēmu. Tas ļaus uzlabot administratīvo sadarbību PVN krāpšanas gadījumos.

⁽¹⁾ COM(2006) 254, 31.5.2006., 5.2. punkts.

VIES 2 priekšizpētē, par ko paziņoja SCAC 2004. gada marta sanāksmē, ierosināja šo modernizāciju plānot. Tomēr dalībvalstis šo plānošanu neapstiprināja.

Īpašu problēmu radīja tiesiskā regulējuma trūkums. Tas noskaidrojās, strādājot pie pakalpojumu iekļaušanas VIES (B2B). Darbu uzsāka, pieņemot, ka tiesisko regulējumu apstiprinās līdz 2007. gada 1. janvārim. Minētā tiesiskā regulējuma, kas vēl joprojām nav apstiprināts, trūkums bija par iemeslu tam, ka ieviešana notika tikai daļā dalībvalstu. Daudzas dalībvalstis ļoti nelabprāt apsver iespēju atkārtot šo pieeju, jo līdz šim to ieguldījumu rezultātā ir panākts tikai nenozīmīgs operatīvais progress.

Turpinājumā, apspriežot priekšizpēti, jāpiebilst ka "vienas pieturas vietas" tiesiskais regulējums ir mainījies, kā rezultātā ir radušies trīs jauni apakšprojekti, ko Padome vēl joprojām apspriež. Tādējādi tikai SCIT 2007. gada jūnija sanāksmē nolēma, ka minētā vienošanās ir pietiekami stabila, lai sāktu pie tās strādāt.

Attiecībā uz elektroniskām veidlapām – darbs turpinās vienīgi pie tām, kas uzskatāmas par pietiekami izstrādātām (trīs). Par pārējām veidlapām – gan par to saturu un formu, gan arī par tā ieguldāmā darba lietderību, kas vajadzīgs, lai šīs veidlapas pārveidotu XML formātā, – vēl ir jāapspriežas SCAC un darba grupās.

Attiecībā uz datu kvalitāti ir sācies darbs pie termiņu samazināšanas un vēsturisko PVN reģistrācijas ierakstu uzlabošanas. Tomēr, lai varētu uzsākt darbu pie termiņu samazināšanas un citiem datu kvalitātes projektiem, tie ir jāapspriež SCAC.

Turpinās apspriedes ar dalībvalstīm par jautājumu attiecībā uz kavējumiem datu savākšanā un ieguvē, lai samazinātu termiņu PVN kopsavilkuma paziņojuma iesniegšanai līdz vienam mēnesim un datu nosūtīšanai pārējām dalībvalstīm arī līdz vienam mēnesim.

71.–72. Iespēja nodokļu amatpersonām atrasties citās dalībvalstīs ir administratīvās sadarbības elastīgs instruments. Dažkārt – *Fiscalis* semināros, nodokļu krāpšanas apkarošanas stratēģijas grupas sanāksmēs – dalībvalstis aicināja aktīvāk izmantot šo iespēju.

75. Komisija atbalsta to, ka, izveidojot daudzpusējo pārbaucēju platformu, kas ir pastāvīgs forums, lai veicinātu un novērtētu daudzpusējās pārbaudes un nodrošinātu paraugprakses apmaiņu saistībā ar tām, šo instrumentu sāk izmantot aizvien biežāk.

Turklāt ir uzlabotas tehniskās iespējas, lai sadarbotos daudzpusējo pārbaucēju ietvaros. Kopš 2006. gada beigām kopējā saziņas tīkla (CCN) jaunā versija ļauj dalībvalstīm droši pārsūtīt pastu (piem., CKB pieprasījumus) vietējām iestādēm. Līdz 2007. gada beigām, izmantojot drošu saziņas kanālu, būs iespējams tiešs elektrotiskais kontakts starp daudzpusējo pārbaucēju dalībniekiem.

76. 2006. gadā sāka 16 jaunas daudzpusējās pārbaudes; pavisam kopā notika 58 daudzpusējo pārbaucēju sanāksmes un organizēja 5 pārbaucēju izvēles sapulces. Kopš *Fiscalis* 2006. gada jūnija semināra dalībvalstis ir uzsākušas vairākas daudzpusējās pārbaudes.

79. Ievērojot to, ka nav viegli panākt vienošanos ar SCAC (kuras darbība ir vairāk tehniska), patlaban, pamatojoties uz Padomes pieņemtajiem secinājumiem (*ECOFIN* Padomes sanāksmes 2006. gada novembrī un 2007. gada jūnijā), daži jautājumi tiek apspriesti ar politiski orientēto nodokļu krāpšanas apkarošanas stratēģijas grupu.

80. Lai atvieglotu informācijas apmaiņu par jaunākajām tendencēm, kas skar izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, ievieša īpašu aptaujas veidlapu *Trend form*. Gandrīz visās SCAC sanāksmēs Komisija izmanto iespēju mudināt dalībvalstis informācijas apmaiņai izmantot šo veidlapu.

Kā norādījusi Revīzijas palāta, *Trend form* aptaujas veidlapas līdz šim vēl nav izmantotas. Tomēr Eiropas Karuseļveida tīkla (*Eurocanet*) projektā šī ideja ir ievērota, jo tās mērķis ir arī dalīties pieredzē un paraugpraksē. Dalībvalstis vēl nav apmainījušas ar informāciju par tendencēm un virzieniem, tomēr tās izmanto Eiropas Karuseļveida tīkla (*Eurocanet*) grupu, lai diskutētu par jaunākajām tendencēm un aktuālākajām krāpšanas shēmām.

81. Jautājums par uzraudzības sistēmu ir viens no pašreizējās nodokļu krāpšanas apkarošanas stratēģijas grupas apspriežu jautājumiem ar dalībvalstīm.

82. Savā 2006. gada maija ziņojumā ⁽¹⁾ Komisija vērtēja pašreizējo tiesisko regulējumu un administratīvās sadarbības praksi (tostarp sadarbību PVN jomā). Tā norādīja pētāmās jomas šīs sadarbības uzlabošanai.

Kopš tā laika Padome ir apspriedusi administratīvās sadarbības, kā instrumenta, lomu krāpšanas apkarošanā (*ECOFIN* Padomes sanāksmes 2006. gada novembrī un 2007. gada jūnijā), un aicināja Komisiju turpināt darbu, īpaši PVN jomā. Lai kontrolētu pēc šīm sanāksmēm paveikto, Komisija ieguldījusi daudz resursus. Tika izveidota nodokļu krāpšanas apkarošanas stratēģijas grupa, kura jau ir noturējusi sešas sanāksmes.

(1) COM(2006) 254, 31.5.2006.

Šajā laikā dalībvalstīm ir bijusi iespēja gūt lielāku pieredzi par organizatorisko struktūru, kas vajadzīga administratīvai sadarbībai, un iespējamām sadarbības problēmām, kas varētu būt saistītas ar dalībvalstu atbildīgo iestāžu administratīvo organizāciju. Šis konkrētais jautājums ir nākamā novērtējuma, ko publicēs 2008. gadā, daļa.

Administratīvā organizācija dalībvalstī ir attiecīgās valsts kompetence, un ir grūti sniegt vispārējas vadlīnijas, jo ideāla organizācija ir atkarīga no faktoriem, kas dalībvalstu starpā varētu būt atšķirīgi (teritorijas lielums, nodokļu maksātāju skaits, iestāžu vispārējā struktūra utt.).

83. Komisija (OLAF) vairākas reizes ir lūgusi piekļuvi apmaiņas informācijas saturam, bet bez panākumiem.

Ja Komisijai (OLAF) būtu pieejama apmaiņas informācija, tā varētu pilnveidot savu lomu – būt par pakalpojumu platformu dalībvalstu pakalpojumiem. Analizējot no visas Kopienas perspektīvas jaunākās tendences un nesen atklātās krāpšanas shēmas (bez krāpšanas līmeņa novērtējuma), ko varētu izmantot visu dalībvalstu dienesti, PVN krāpšanas apkarošanai tiktu radīta ievērojama pievienotā vērtība. Tomēr līdz šim dalībvalstis ir atteikušās sniegt Komisijai pieeju, lai gan tās izmeklēšanas sākumposmā varētu iegūt no Komisijas (OLAF) operatīvā un izlūkošanas atbalsta.

84. Lai varētu konstatēt šķēršļus informācijas apmaiņas plūsmā, Komisija ir ierosinājusi novērtēt informācijas apmaiņas kvalitāti, izmantojot apmaiņas paraugu analīzi. Šo ierosinājumu izteica SCAC sanāsmē 2006. gada decembrī. Vairākas dalībvalstis pauda interesi piedalīties šādā projektā. Tādējādi *Fiskalis* projekta grupu izveidos 2008. gada pirmajā trimestrī.

87. Dažos gadījumos Komisija ir mēģinājusi panākt vienošanos par PVN numuru atcelšanu. Dalībvalstis vēl nav vienojušās.

88.–90. Komisija ir pārliecināta par tiesību aktu nepieciešamību, lai varētu nostiprināt spēju veikt pārrobežu tiesvedību situācijās, kad nodokļu zaudējumi rodas citās dalībvalstīs⁽¹⁾. Par šo jautājumu ir sāktas apspriedes nodokļu krāpšanas apkarošanas stratēģijas grupā.

Lai gan bieži prasa ieviest jaunus noteikumus krimināllikumā, tas ir izrādījies sarežģīti. Piemēram, Konvencija par Eiropas Kopienas finanšu interešu aizsardzību, kas izstrādāta, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību K3. pantu, un parakstīta 1995. gadā, stājās spēkā tikai 2002. gadā pēc dalībvalstu ratifikācijas.

Komisija Eiropas Parlamentam un Padomei ir nosūtījusi priekšlikumu direktīvai par Kopienas finanšu interešu krimināltiesisko aizsardzību, COM(2001) 272. Šajā priekšlikumā ir iekļauti nosacījumi par nodarījumu izmeklēšanu, kas ietekmē Kopienas finanšu intereses.

Komisija arī ierosināja regulu par savstarpēju administratīvo palīdzību Eiropas Kopienas finanšu interešu aizsardzībai pret krāpšanu vai citādu nelikumīgu rīcību, COM(2006) 473. Tajā ir paredzēti krāpšanas apkarošanas daudzdisciplīnu pasākumi savstarpējās administratīvās palīdzības līmenī un vajadzīgā saskarne ar juridisko kontroli, kas ir būtisks priekšnosacījums efektīvai tiesvedībai.

91. Komisija uzskata, ka PVN ir iekļauts konvencijas darbības jomā, un tā pauž nožēlu par Padomes nostāju, kas ir pretrunā Kopienas un dalībvalstu finanšu interesēm⁽²⁾.

92. Komisija ir sākusi pētījumus, kurā līgumslēdzējam jāsniedz pamatots vērtējums par apmēru, kādā dažādās ES dalībvalstīs notiek krāpšanās ar nodokļiem, un šis pētījums pamatojas uz trim dažādiem statistikas modeļiem. Pirmie šā vērtējuma rezultāti par PVN krāpšanas gadījumiem būs pieejami 2007. gada beigās.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

94.–103. Komisija atzinīgi novērtē Revīzijas palātas secinājumus. Tajos apstiprinās Komisijas 2006. gada 31. maija ziņojumā izteiktie secinājumi: lai gan tiesību aktu kopums par administratīvo sadarbību PVN jomā tika nostiprināts, dalībvalstis tomēr pietiekami neizmanto radušās iespējas, un administratīvās sadarbības līmenis nav proporcionāls Kopienas iekšienē veikto tirdzniecisko darījumu mērogam.

Komisija turpina mudināt dalībvalstis uzlabot savstarpēju administratīvo sadarbību pašreizējo tiesību aktu ietvaros. Problēmas (piemēram, novēlotas atbildes, pagaidu atbilžu nenosūtīšana, reti izmantotā iespēja nodokļu amatpersonām atrasties citās dalībvalstīs, vienlaicīgās un daudzpusējās pārbaudes) tiek apspriestas SCAC sanāsmēs un *Fiskalis* semināros.

⁽²⁾ Komisijas dienestu darba dokuments, pielikums Komisijas ziņojumam par Konvencijas par Eiropas Kopienas finanšu interešu aizsardzību un tās protokolu īstenošanai, Konvencijas 10. pants (COM(2004) 709, galīgā redakcija), SEC(2004) 1299, 5.1.2. punkts.

⁽¹⁾ Sk. COM(2006) 254, 31.5.2006., 5.1. punktu.

Pūloties uzlabot administratīvo sadarbību, Komisijai nācās saskarīties ar vairākiem šķēršļiem:

- šajā jomā tiesību aktus var pieņemt tikai vienprātīgi, kas neizbēgami noved pie sarežģītām sarunām un politiskiem kompromisiem,
- administratīvā organizācija dalībvalstīs vispirmām kārtām ir dalībvalstu kompetencē,
- dalībvalstu ieguldītie resursi administratīvajā sadarbībā ir ierobežoti. Dažās dalībvalstīs pat ir tendence šos resursus samazināt.

104. Komisija piekrīt Revīzijas palātas ieteikumiem, kas atbilst Komisijas 2006. gada maija ziņojumā izteiktajam viedoklim.

Ievērojot PVN krāpšanas gadījumu nozīmīgumu, Komisija arī turpmāk veicinās politiskās debates par Eiropas līmeņa stratēģijas nepieciešamību, lai sekmētu nodokļu krāpšanas apkarošanu. Šīs debates sākās 2006. gada maijā, un *Ecofin* iekļāva tās savos 2006. gada novembra un 2007. gada jūnija secinājumos. Lai kontrolētu šo secinājumu ievērošanu, Komisija ar dalībvalstīm izveidoja nodokļu krāpšanas apkarošanas stratēģijas grupu. Šai grupai ir izteiktāks politiskais raksturs nekā SCAC, un tā kontrolē:

- automātisku, tiešu piekļuvi datiem, kas atrodas citu dalībvalstu datubāzēs, ātrāku un detalizētāku informācijas apmaiņu un trešo dalībvalstu pieprasījumus,
- nepieciešamību veikt pielīdzināmus pasākumus pret nodokļu nemaksātājiem, ieskaitot sankcijas un kriminālvajāšanu, neatkarīgi no tā, vai konkrētā izvairīšanās no nodokļu maksājumiem radis zaudējumus attiecīgajā dalībvalstī vai ne,
- termiņu saīsināšanu kopsavilkuma paziņojumu iesniegšanai par Kopienas iekšienē veiktajām preču piegādēm. Attiecībā uz šo punktu Komisija pašlaik vērtē minēto izmaiņu ietekmi uz darījumiem. Šā pētījuma rezultāti noteiks iespējamo tiesību aktu priekšlikumu apjomu.

Komisija arī mudina dalībvalstis pilnīgāk izmantot operatīvā un izlūkošanas atbalsta esošo infrastruktūru Kopienas līmenī, proti, Eiropas Krāpšanas apkarošanas biroju (*OLAF*).

105.–107. Komisija jau ir veikusi virkni pasākumu, lai atbalstītu un uzlabotu ES dalībvalstu administratīvo sadarbību:

- sākot ar 2007. gada beigām, vietējām iestādēm dažādās dalībvalstīs informācijas apmaiņai būs pieejams drošs elektroniskās saziņas kanāls, kas sekmēs decentralizētu saziņu,
- dalībvalstīm ir dota pieeja precīzi izstrādātām vadlīnijām par pieprasījuma veidlapām, un patlaban tiek izstrādātas jaunas elektroniskās veidlapas XML formātā, kuras sāks lietot no 2008. gada sākuma,
- *Fiscalis* projekta grupās pašlaik apspriež, kā izveidot struktūrētāku informācijas apmaiņu īpašiem gadījumiem, piemēram, saistībā ar lietotiem automobiļiem un importu,
- Komisija ir izveidojusi daudzpusējo pārbaužu platformu, kas ir pastāvīgs forums, lai veicinātu un novērtētu daudzpusējās pārbaudes un nodrošinātu paraugprakses apmaiņu saistībā ar tām,
- Komisija ir izstrādājusi detalizētas vadlīnijas un instrukcijas statistikas paziņošanai saistībā ar administratīvo sadarbību, lai iegūtu labāku pārskatu par administratīvās sadarbības darbību,
- Komisija ir ierosinājusi ieviest atsauksmju saņemšanas mehānismu, kas varētu motivēt (spontāni) apmainīties ar informāciju. Dalībvalstis piekrita šo ideju pilnveidot. Tas tiks darīts 2008. gadā,
- Komisija 2008. gadā publicēs administratīvās sadarbības PVN jomā novērtējumu. Valstu CKB struktūru darbības analīzi ES dalībvalstīs iekļaus minētajā novērtējumā.

108. Attiecībā uz *VIES* 2007. gada jūnijā tika panākta vienošanās, ka jānoskaidro izpratne par nodokļu maksātāju saimnieciskās darbības sākuma un anulēšanas datumiem *VIES*, lai šī informācija būtu precīzāka un pilnīgāka. Ir dota pieeja atvērtaī saskarnei, ļaujot datorsistēmām automātiski pārbaudīt PVN numurus, un turpinās darbs pie *VIES* modernizēšanas.

109. Komisija arī turpmāk centīsies panākt vienošanos starp dalībvalstīm par PVN numuru atcelšanu.

110. Komisija ir sākusi pētījumus, lai iegūtu pamatotu vērtējumu par apmēru, kādā dažādās ES dalībvalstīs notiek krāpšanās ar nodokļiem. Pirmie šā vērtējuma rezultāti par PVN krāpšanas gadījumiem būs pieejami 2007. gada beigās.

111. Jārada visaptverošs tiesību aktu kopums, lai nodrošinātu spēju veikt efektīvu pārrobežu tiesvedību. Tālāk Komisija ir ierosinājusi īpašus pasākumus, piemēram, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu par Kopienas finanšu interešu krimināltiesisko aizsardzību, COM(2001) 272, un Regulu par savstarpēju administratīvo palīdzību Kopienas finanšu interešu aizsardzībai pret

krāpšanu vai citādu nelikumīgu rīcību, COM(2006) 473. Pēdējā no minētajām, kurā lielā mērā ir ietverts Eiropas Parlamenta 2005. gada 25. maija ieteikums, nav iekļauta tiesvedība kā tāda, bet gan pasākumi, kas nodrošina saskarni ar juridisko kontroli un atbalstu saistībā ar piedziņu.

112. Komisija pieņem zināšanai Revīzijas palātas ieteikumus par krāpšanas apkarošanas tiesību aktu vienkāršošanu un konsolidēšanu. Komisija izskatīs iespēju konsolidēt krāpšanas apkarošanas tiesību aktus saskaņā ar ES Līguma 280. pantu.